

Trầm cảm trong bệnh cảnh nội khoa

**Le Dinh Phuong, M.D., M.Sc.
Franco – Vietnamese Hospital**

Dẫn nhập

- Trầm cảm là bệnh lý phổ biến thường gặp trong nội khoa tổng quát*:
- Đứng thứ hai sau cao huyết áp, ngang với TMCT
- 10% bệnh nhân ngoại trú có trầm cảm nặng
- Xuất độ: 5.7% (nam), 11.7% (nữ)**

*Hirschfeld RMA, et al. The National Depressive and Manic-Depressive Association consensus statement on the undertreatment of depression. JAMA 1997;277:333-40.

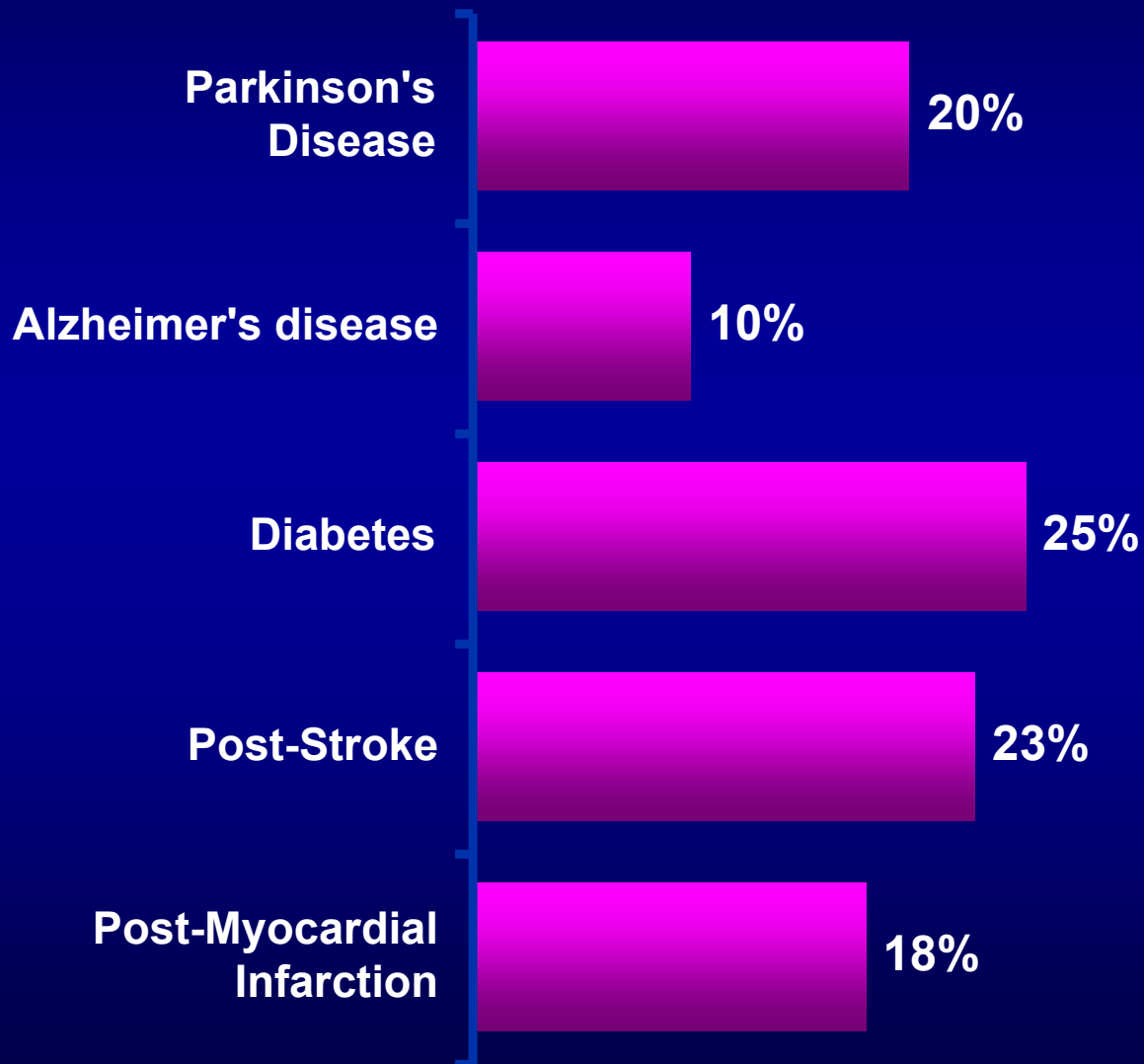
**The Third National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES III 1988- 94) Bethesda, Md: National Center for Health Statistics; 2002.

TRẦM CẢM ĐỨNG HÀNG THỨ II TRONG GÁNH NẶNG BỆNH LÝ TOÀN CẦU

Percent of total disease burden

Trầm cảm trong các bệnh lý mãn tính (US data)

**Major Depression prevalence
in the community = 6.7% (1-year)**

TRẦM CẢM VÀ BỆNH LÝ ĐI KÈM

Tỷ lệ trầm cảm

- Ung thư: 25%
- ĐTĐ: 32.5%
- Sau sinh: 10%–20%
- Sau đột quy: 32%
- Sau nhồi máu cơ tim: 16%

Massie, Holland. *J Clin Psychiatry*, 1990. Lustman et al. *Diabetes Care*, 1988.
Dobie and Walker. *J Am Board Fam Pract*, 1992. Morris et al. *Int J Psychiatry Med*, 1990.
Frasure-Smith et al. *Circulation*, 1995.

Gánh nặng cho xã hội

- o Người bị trầm cảm mất khoảng 5.6 giờ lao động/tuần (44 tỷ USD/năm)
- o Tần suất trong đời: 17%
- o 2/3 trường hợp tự sát là do trầm cảm
- o 15% người trầm cảm có ý định tự sát

**The Third National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES III 1988-94) Bethesda, Md: National Center for Health Statistics; 2002.

Trầm cảm và bệnh lý tim mạch

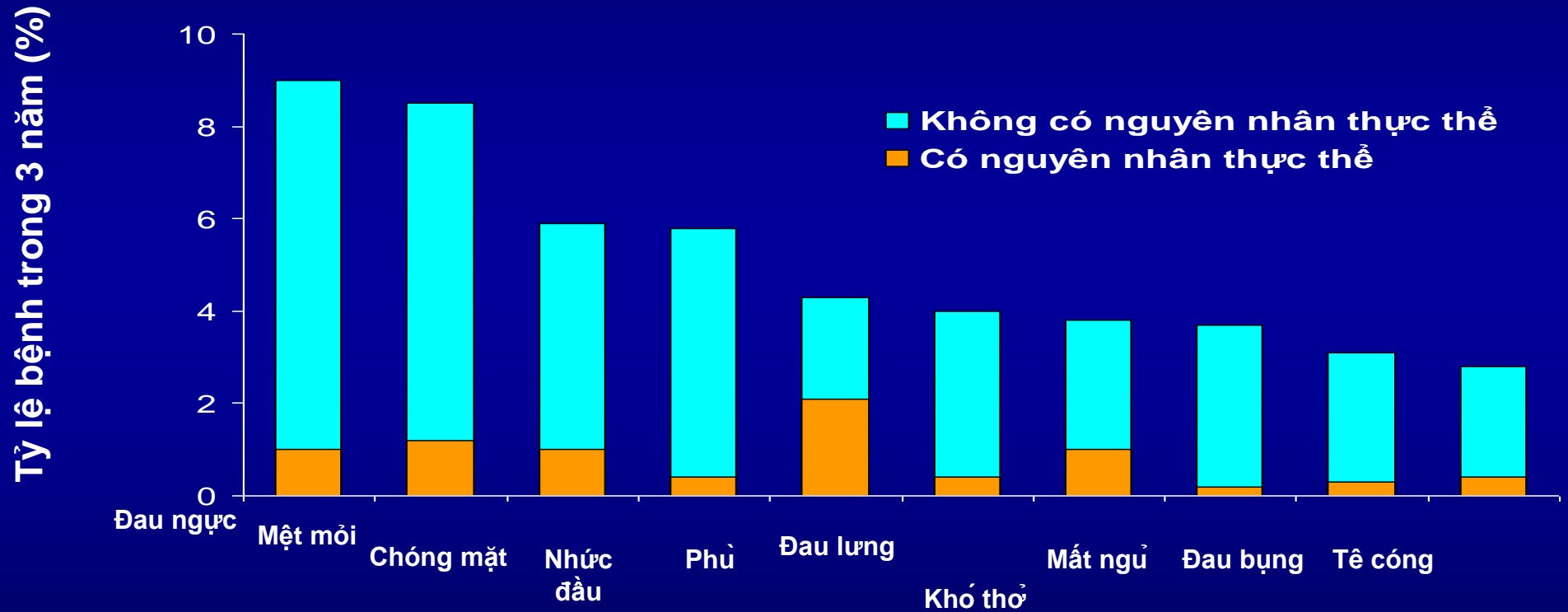
1. Như một bệnh lý độc lập có TC tim mạch
2. Như một YTNC tim mạch

Trầm cảm và bệnh lý tim mạch

1. Như một bệnh lý độc lập có TC tim mạch
2. Như một YTNC tim mạch

**Đau ngực không do tim
(Non Cardiac Chest Pain – NCCP)**

Đa số TH đau ngực không có NN thực thể

Kroenke K, Mangelsdorff AD. *Am J Med.* 1989;86:262-266.

Jacob Mendes Da Costa (1833-1900)

- Osler (1892): Unexplained chest pain
- Soldier's heart
- Da Costa's syndrome
- ICD 10: F45.3

Dịch tễ học

- Tần suất/năm: 23-33% dân số chung
- Khoa cấp cứu: 2-5%
- Hai phái bằng nhau

Bệnh sử tự nhiên

- **Mortality: 1% trong 10 năm**
- **Morbidity**
  - ✓ 47% không làm việc bình thường
  - ✓ 51% không thể làm việc
  - ✓ 44% tin mình có bệnh mạch vành

Nguyên nhân

Đau ngực không do tim

Linh tinh 16%

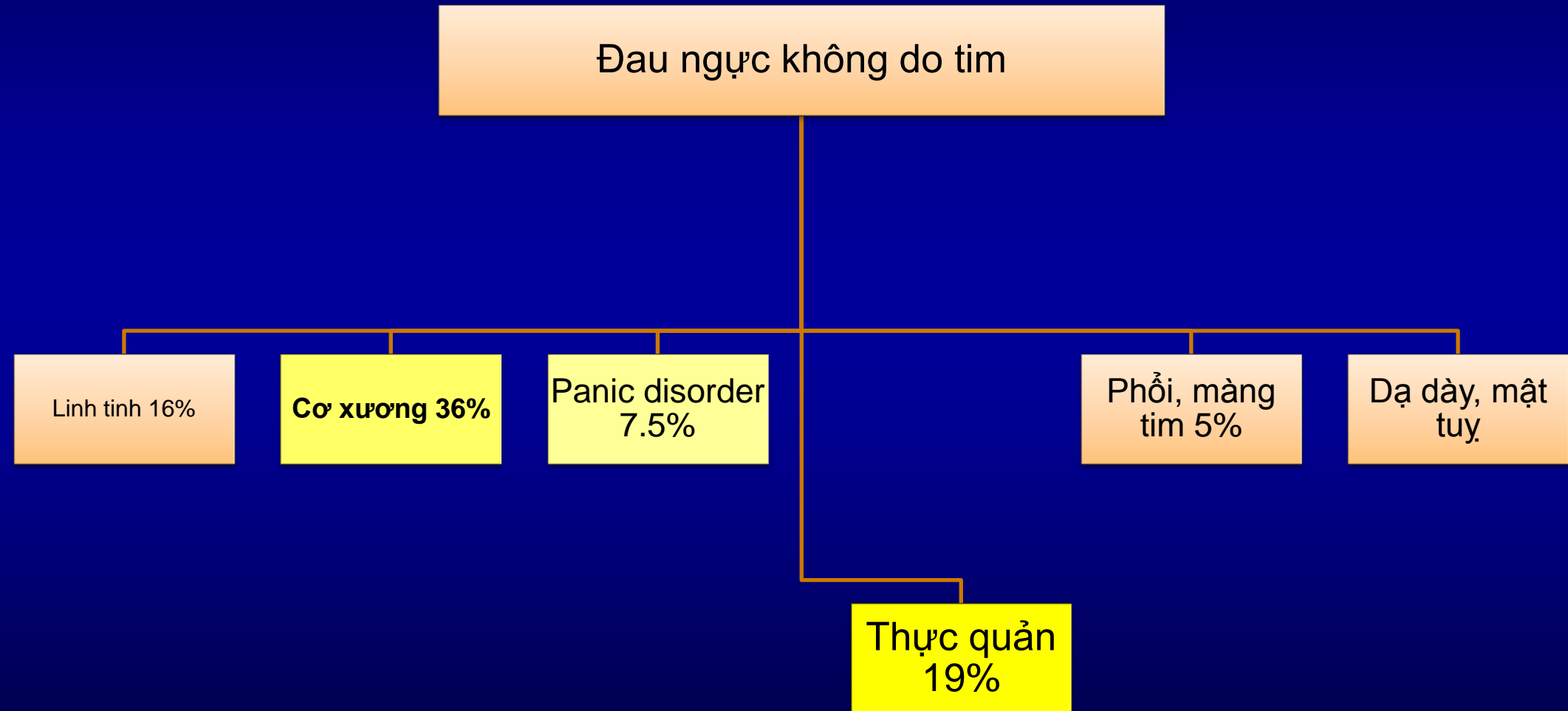
Cơ xương 36%

Panic disorder
7.5%

Phổi, màng
tim 5%

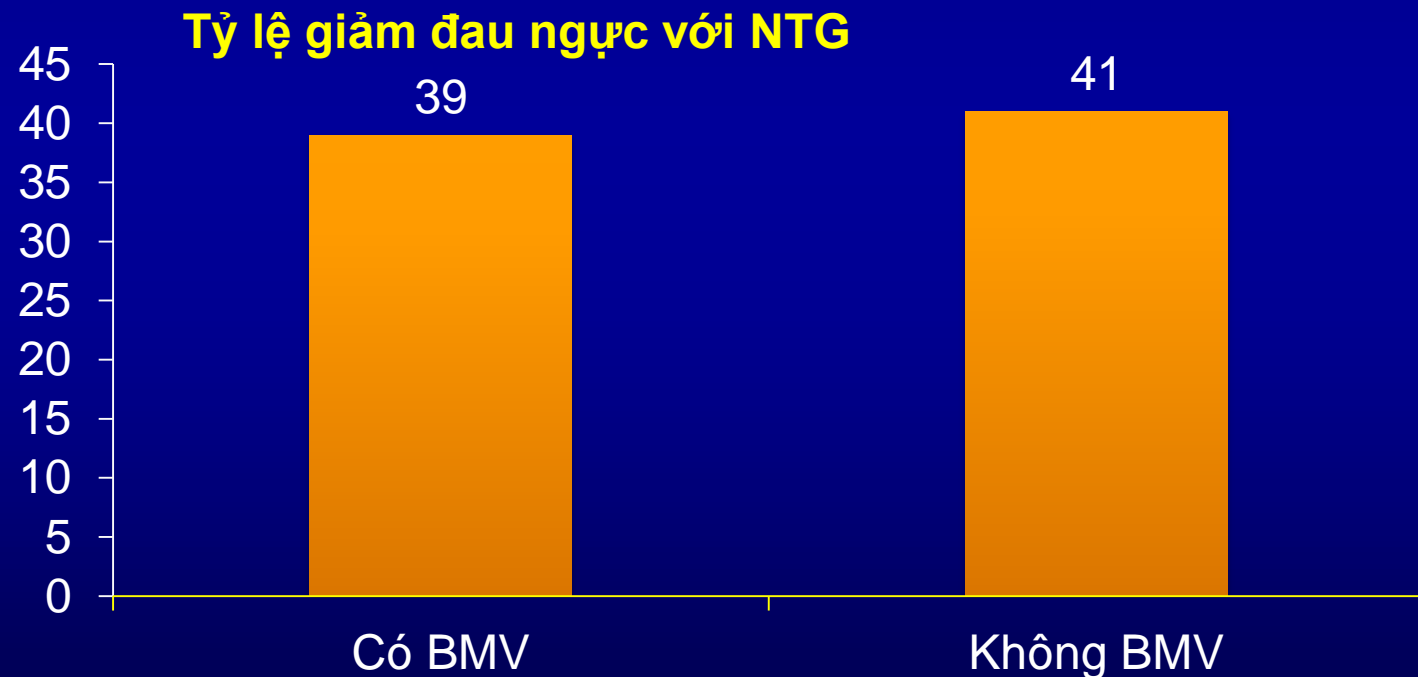
Dạ dày, mật
tụy

Thực quản
19%

Chẩn đoán: loại trừ BMV

- Giảm đau bằng NTG không chắc chắn là do tim*

*CJME, 2006 May (83): 164-9

Dấu hiệu đau ngực do thực quản

- Đau kéo dài > 1h
- Đau sau khi ăn
- Không lan
- Có TC trào ngược
- Giảm đau bằng antacid, PPI

Trầm cảm và bệnh lý tim mạch

1. Như một bệnh lý độc lập có TC tim mạch
2. Như một YTNC tim mạch

TỶ LỆ TRẦM CẢM BỆNH THIẾU MÁU CƠ TIM

- 45% RL trầm cảm sau nhồi máu cơ tim.
- 15-22% trầm cảm nặng sau nhồi máu cơ tim.
- 18% trầm cảm ở bệnh nhân được chụp động mạch vành để chẩn đoán bệnh chưa bị nhồi máu cơ tim.

Trầm cảm là một nguy cơ độc lập:

- Tăng suất độ của bệnh lý tim mạch
- Làm xấu đi diễn tiến và biến chứng của bệnh mạch có sẵn

Trầm cảm là một nguy cơ độc lập:

- o **Tăng suất độ của bệnh lý tim mạch**
- o **Làm xấu đi diễn tiến và biến chứng của bệnh mạch có sẵn**

13 NC tiền cứu trên 40000 người khỏe mạnh, theo dõi trong 10 năm (4-37 năm)

-Trầm cảm là một nguy cơ độc lập dẫn đến bệnh mạch vành

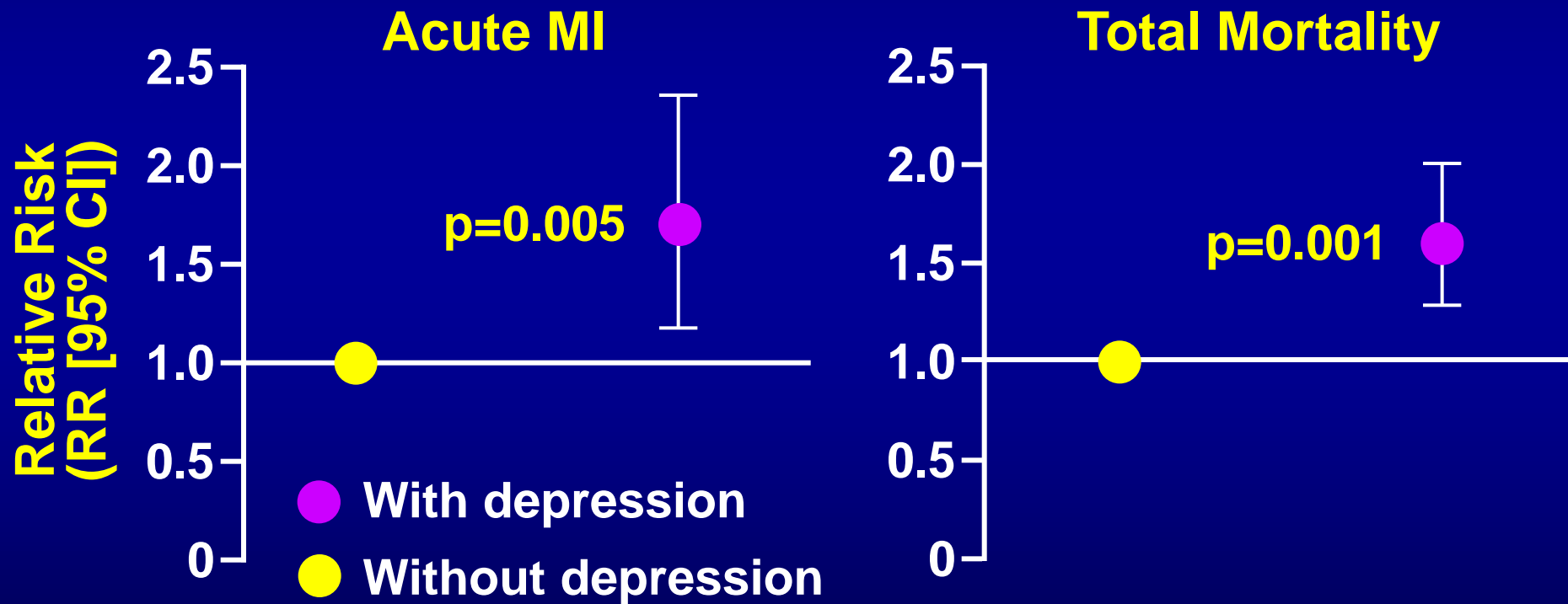
- Nguy cơ tuyệt đối:

–Trầm cảm nặng: Tăng 4 lần

–Subsyndromic depression: 1.5 – 2 lần

Depression, Morbidity and Mortality in 730 Individuals Over 27 Years

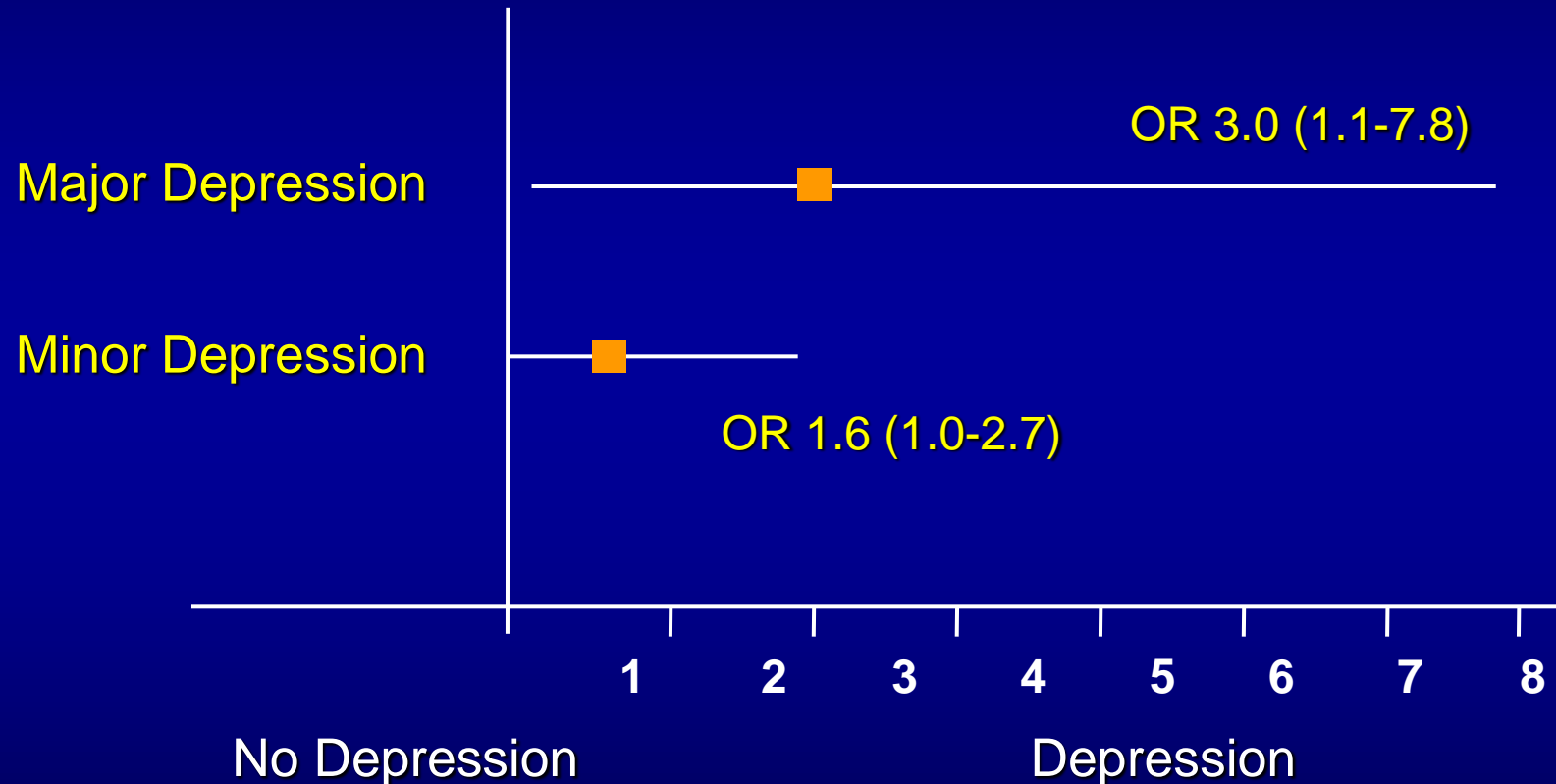
The Glastrup Study

MI = myocardial infarction; Barefoot JC, Schroll M. Circulation. 1996(June 1);93(11):1976-1980

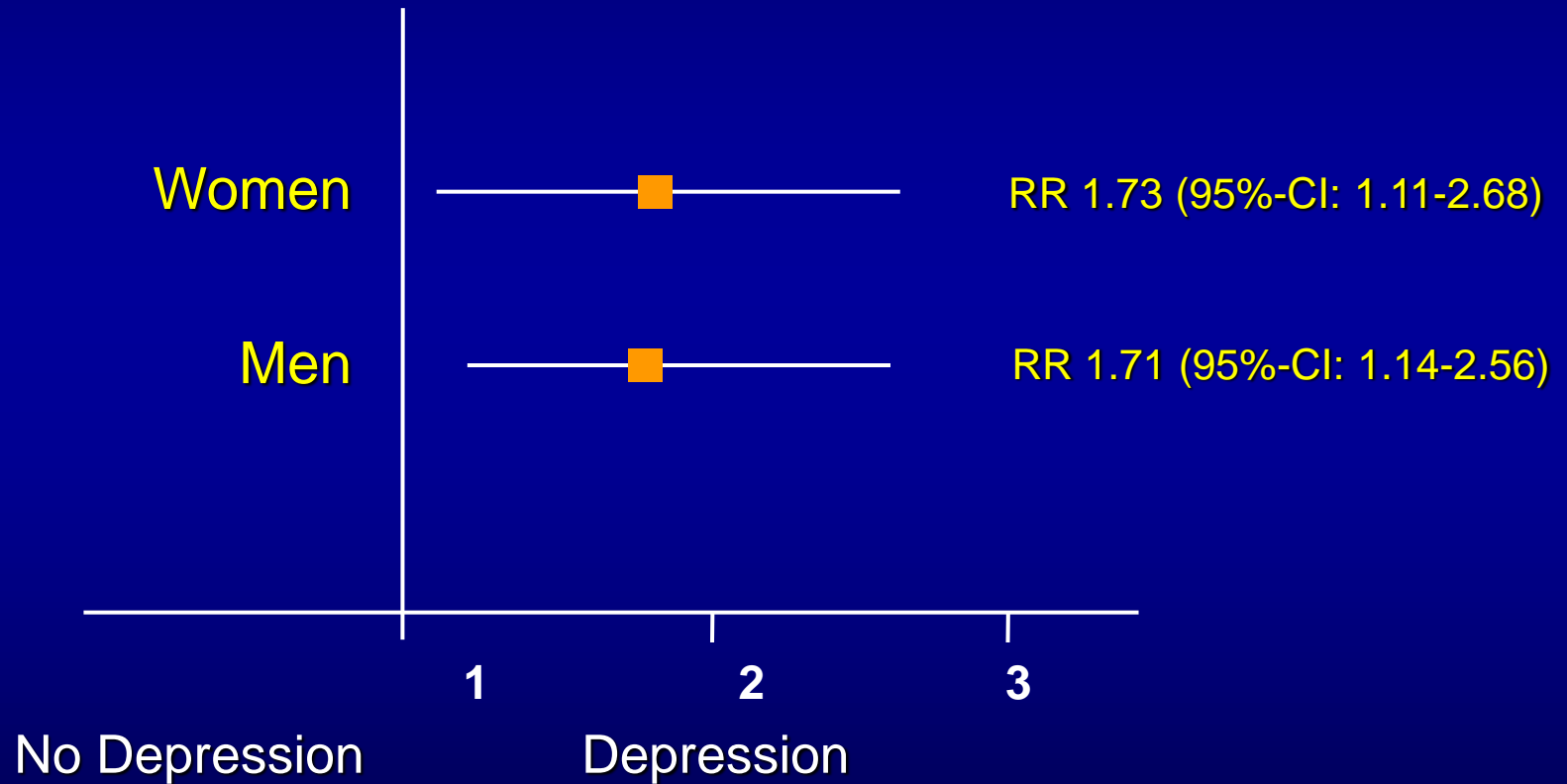
Depression Increases Cardiac Mortality

Adjusted Risk Ratio for Cardiac Mortality

Depression Increases the Risk of Heart Disease in Women and Men

Adjusted Risk Ratio for Heart Disease

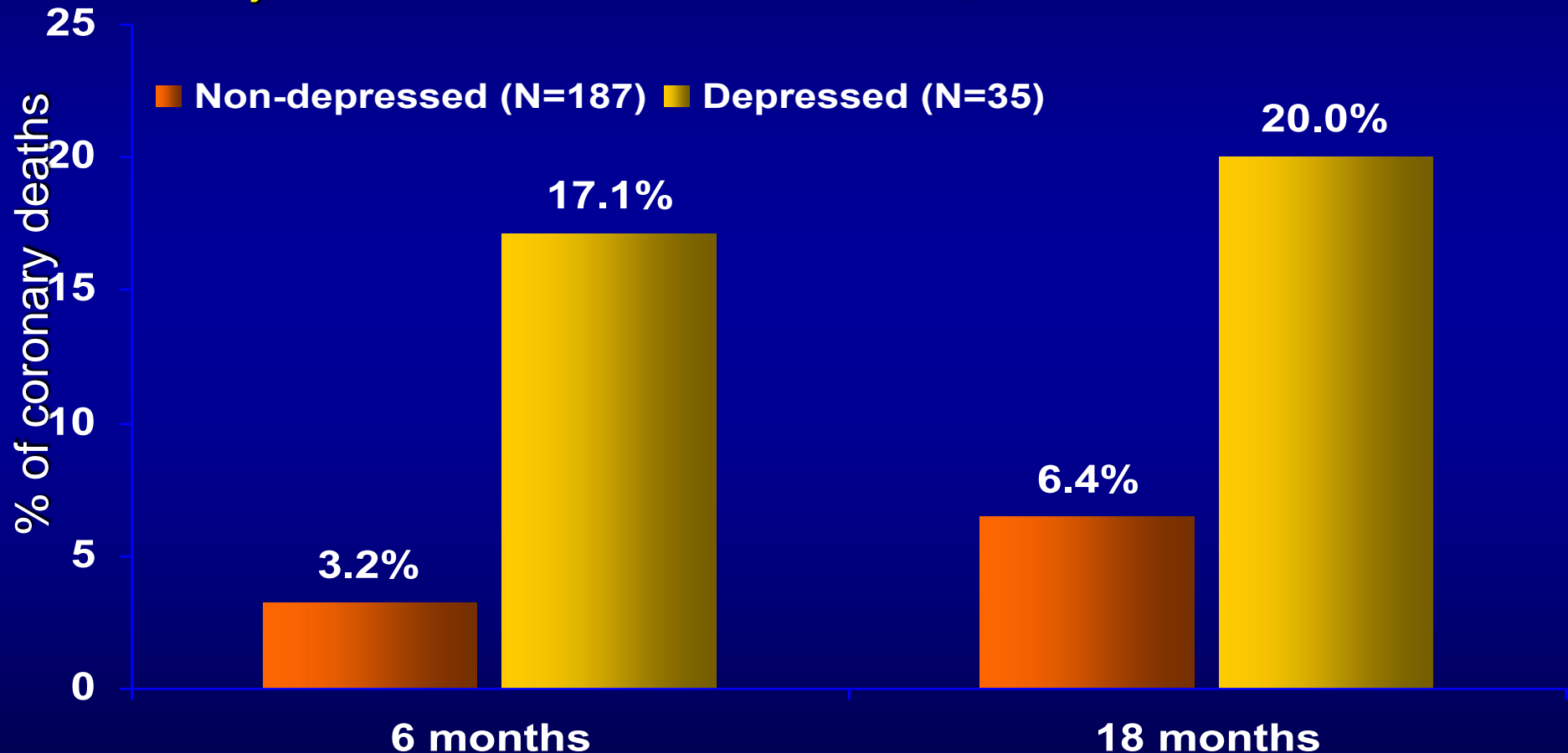

Trầm cảm là một nguy cơ độc lập:

- Tăng suất độ của bệnh lý tim mạch
- Làm xấu đi diễn tiến và biến chứng của bệnh mạch có sẵn

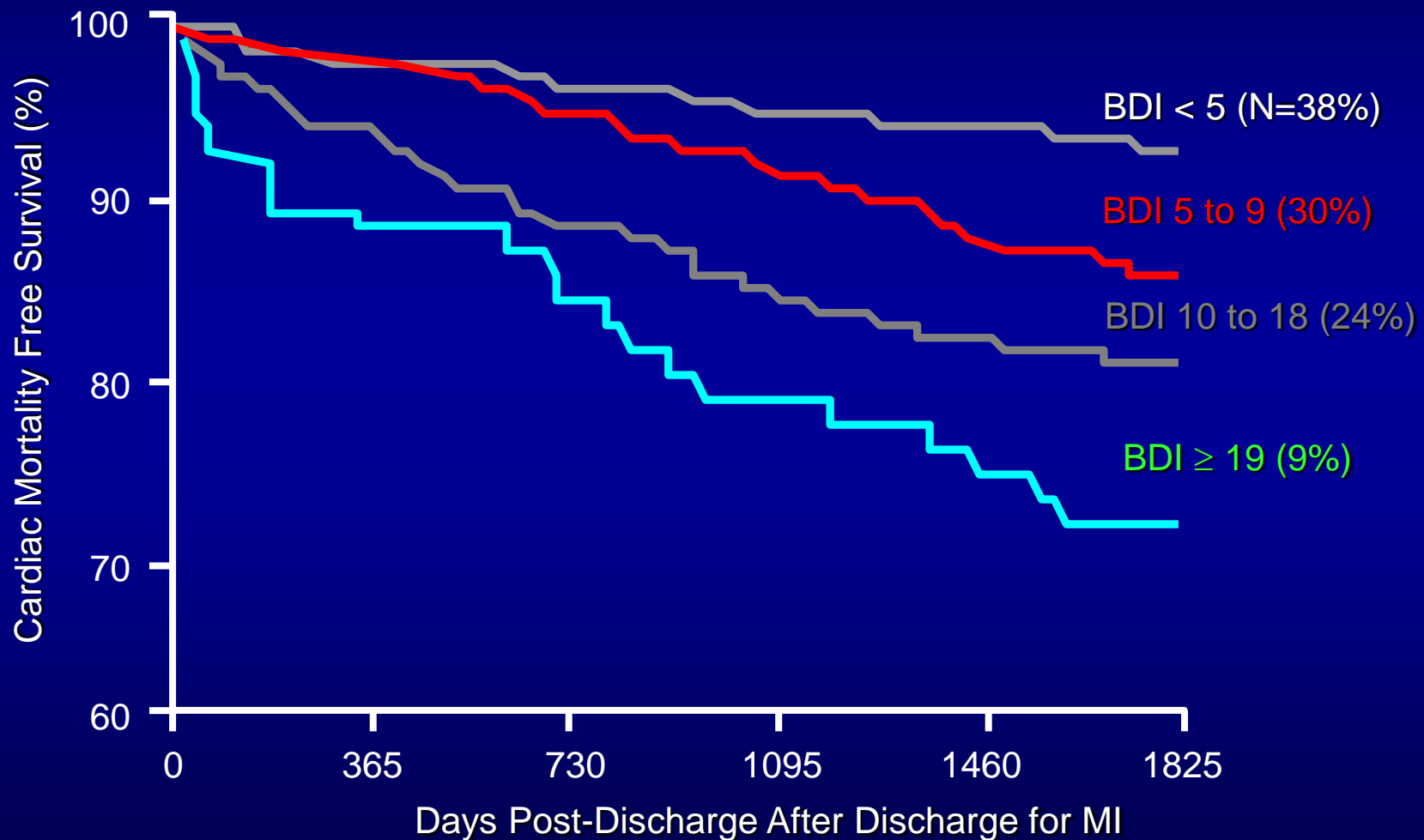
Depression and Cardiovascular Mortality Post-MI: Results of Frasure-Smith Study

Adjusted OR: at 6 mos = 4.29; at 18 mos: 6.64

5-Year Survival Impact of Increasing Levels of Post-MI Depression (N = 896)

BDI Scores were shown are for Baseline

BDI = Beck Depression Inventory; MI: myocardial infarction

Lesperance et al. Circulation. 2002;105:1049-1053.

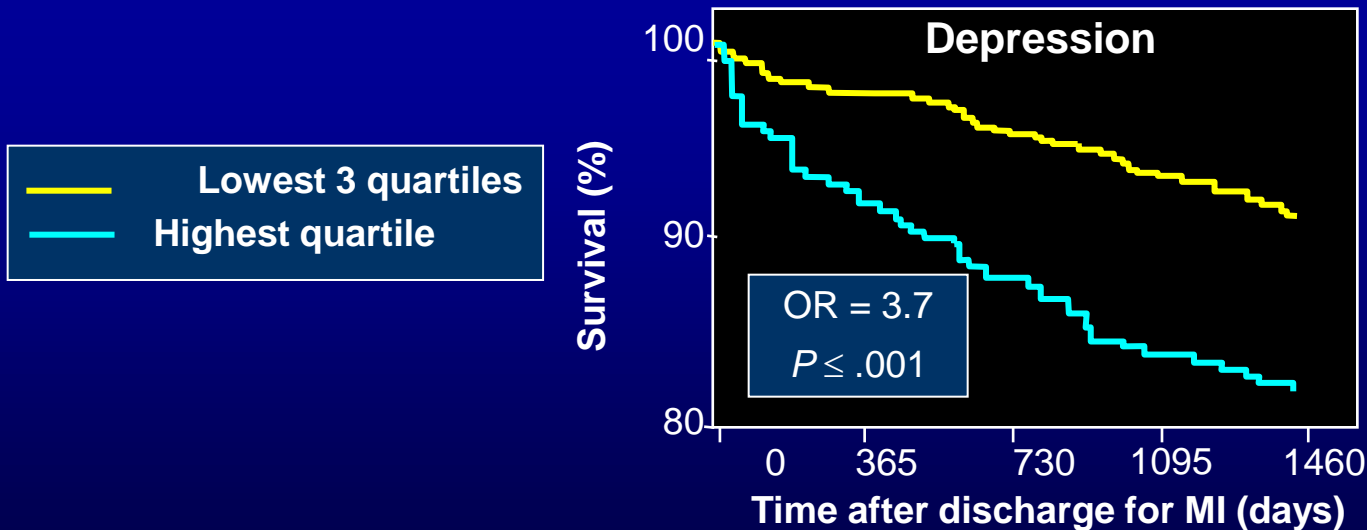
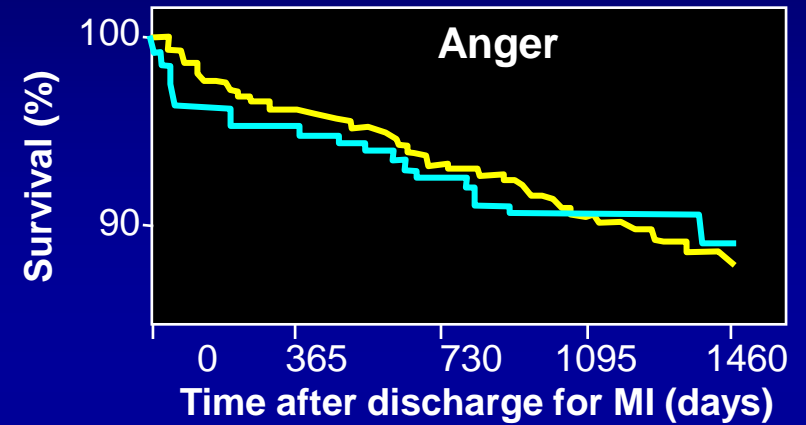
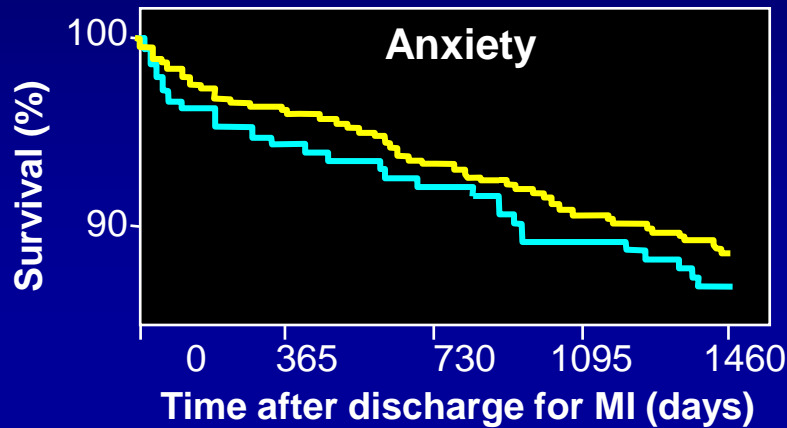
Depression and Prognosis of CAD: Follow-up Studies

- 11 studies prospectively followed ~4,000 patients with recent MI for a mean of 12 months
- **Results:** significantly increased cardiovascular mortality in post-MI patients with Major Depression:
  - Mean relative risk: 4.1 (range, 2.3 to 7.5)
  - Highest risk occurs in first 6 months post-MI
  - Risk is proportionate to depression severity
  - In presence of other risk factors (eg, low LVEF), even minor symptoms of depression (BDI < 10) contribute to significant additional mortality risk

The Prognostic Impact of Anxiety, Anger, and Depression (N=896)

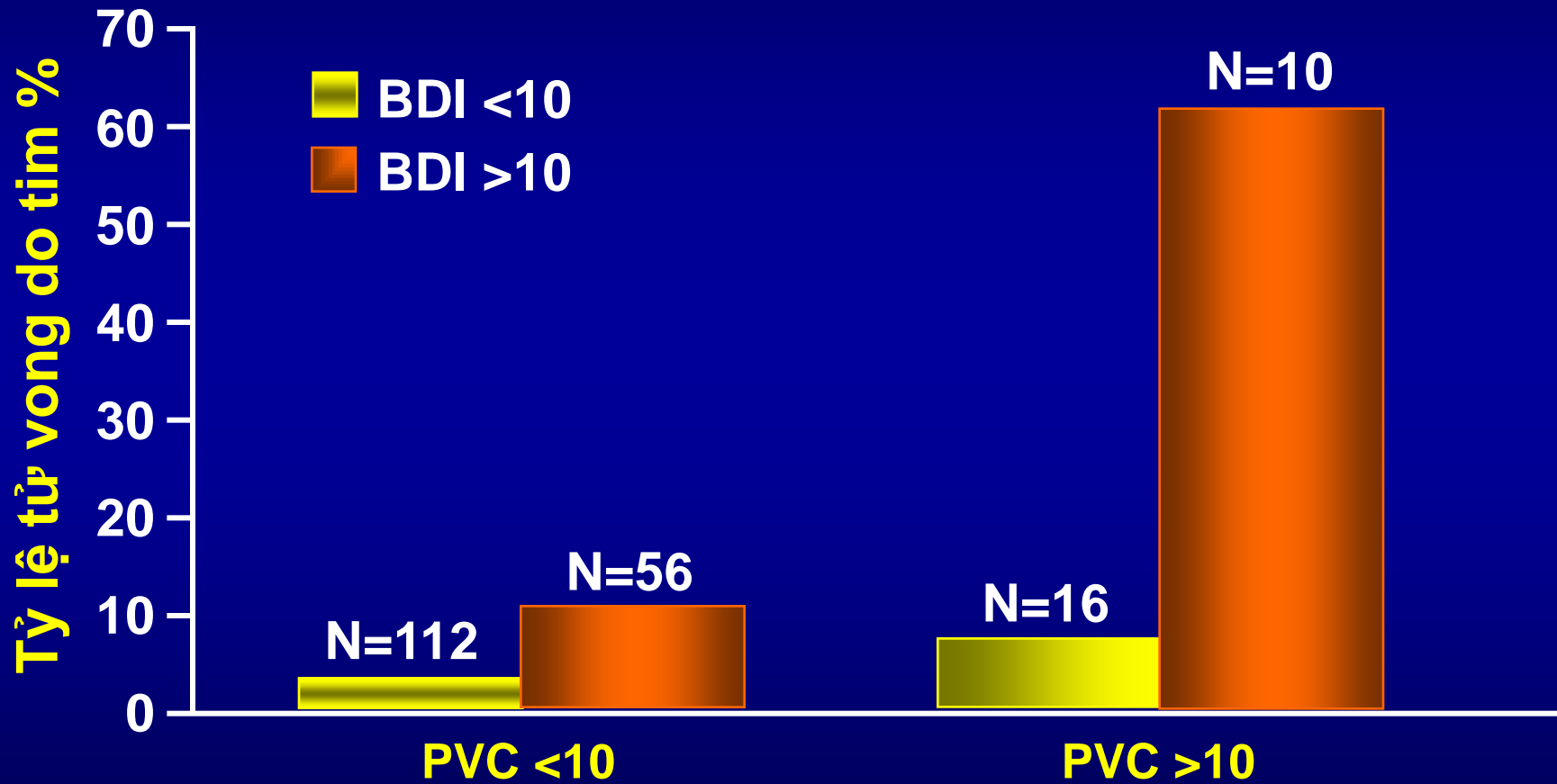
Survival free of cardiac mortality, cumulative

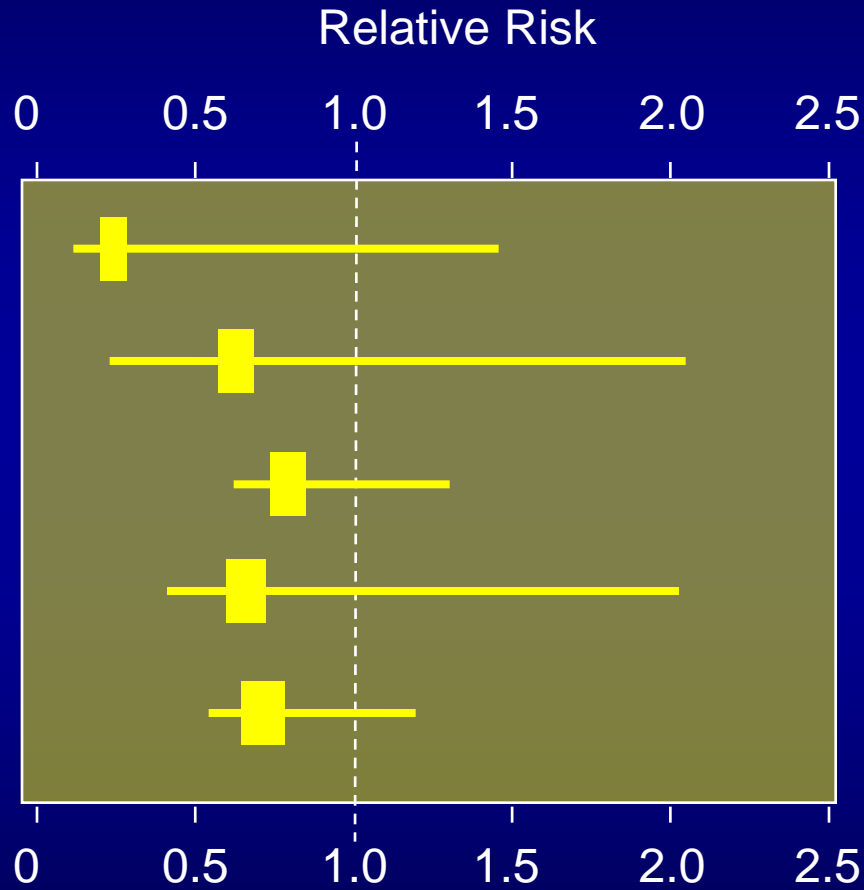
TỶ LỆ TỬ VONG TÍCH LŨY Ở BỆNH NHÂN TRẦM CẢM VÀ KHÔNG TRẦM CẢM SAU CƠN ĐAU TIM

HỘI CHỨNG CƠ THẮT THẤT SỚM VÀ TỶ LỆ TỬ VONG TRONG VÒNG 18 THÁNG

Relative Risk (95% CI) for Cardiovascular Events

Event	n (Sertraline)	n (PBO)	Relative Risk (95% CI)
Mortality	2,	5	0.39 (0.08-1.39)
MI	5,	7	0.70 (0.23-2.16)
Angina	26,	30	0.85 (0.53-1.38)
CHF	5,	7	0.70 (0.23-2.16)
Composite	32,	41	0.77 (0.51-1.16)

Cơ chế

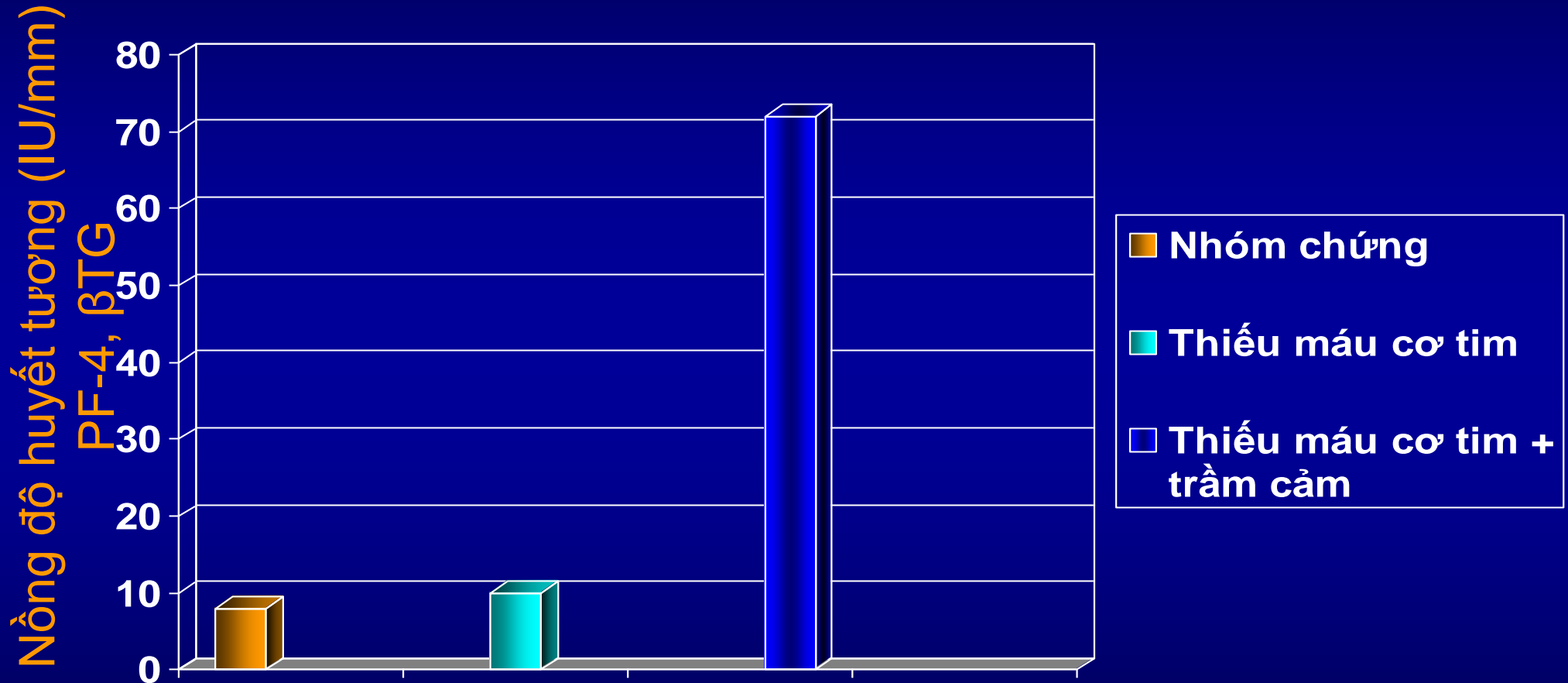
- Người TC ít tuân thủ vận động hơn
- Cơ may bỏ được thuốc lá giảm 40% ở người TC
- Tuân thủ điều trị (uống aspirin) kém hơn
- Tương tác với các thuốc chống TC khác ngoài SSRI

NHỮNG CƠ CHẾ TRẦM CẢM LÀM TĂNG NGUY CƠ TỬ VONG SAU NHỒI MÁU CƠ TIM

- Tăng nguy cơ loạn nhịp gây chết đột ngột do tim.
- Tăng kết dính tiểu cầu.
- ? Ảnh hưởng RL chuyển hóa lipid.
- Không tuân thủ điều trị.
- Không tuân thủ chế độ ăn uống, tập luyện.

TRẦM CẢM VÀ BỆNH THIẾU MÁU CƠ TIM

Các yếu tố đông máu: yếu tố tiểu cầu 4 (PF-4), β Thromboglobulin (β TG) tăng trong RL trầm cảm.

TRẦM CẢM VÀ NHỒI MÁU CƠ TIM

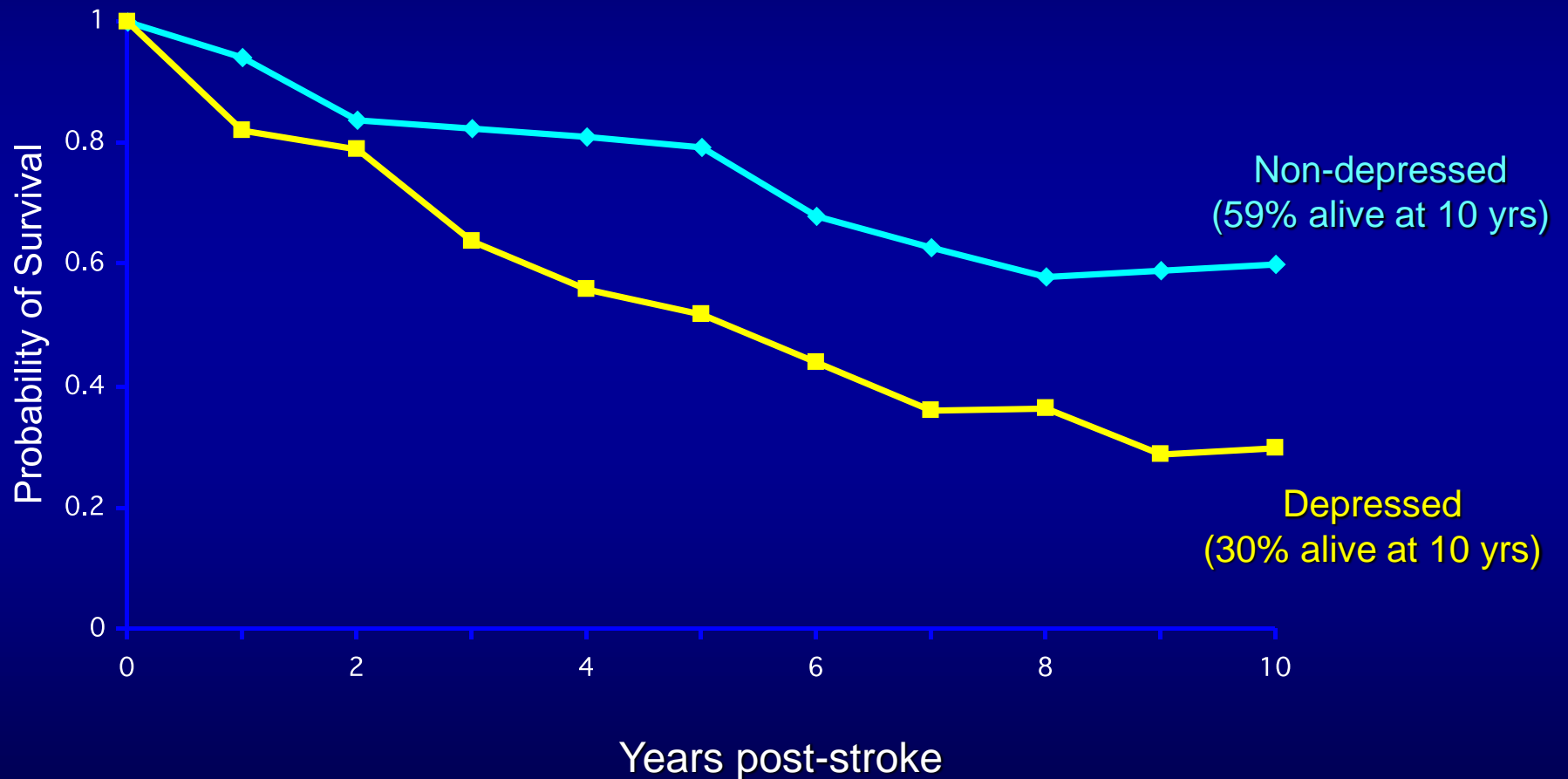
- Nghiên cứu 1551 người không bị bệnh tim lúc khởi đầu từ 1981 đến 1994.
- 444 người có tiền sử RL trầm cảm chủ yếu và Loạn khí sắc lúc khởi đầu nghiên cứu.
- Bệnh nhân có tiền sử RL trầm cảm có nguy cơ chết vì bệnh tim tăng 5 lần, độc lập với các yếu tố nguy cơ mạch vành khác

Trầm cảm và đột quị

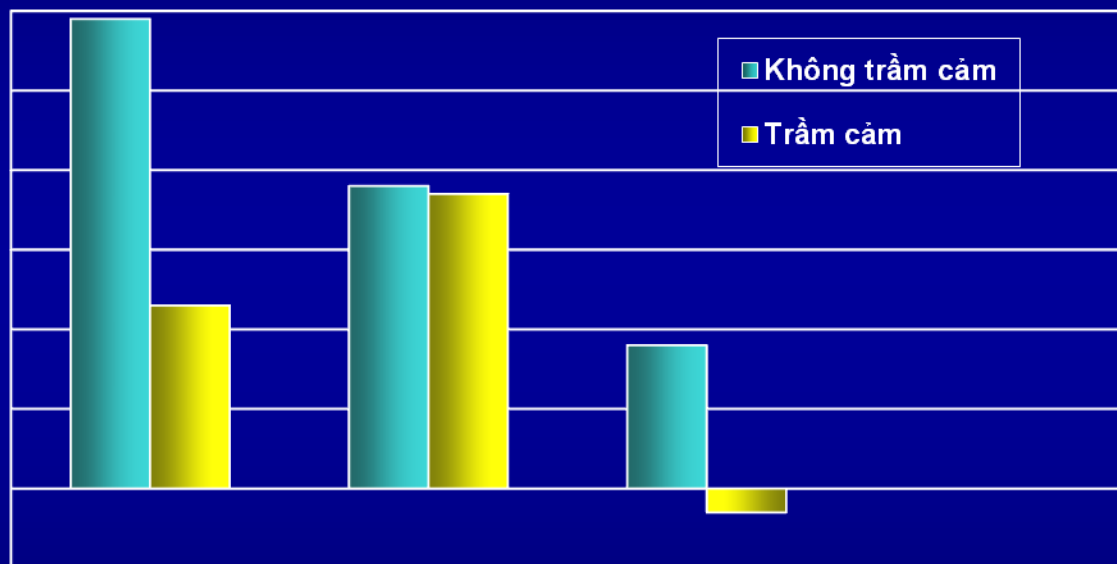
Probability of Survival Following Stroke for Depressed vs. Non-Depressed Patients

(10-year follow-up in N=91 patients; 41% depressed)

TRẦM CẢM ẢNH HƯỞNG SỰ HỒI PHỤC SAU ĐỘT QUỴ

Tỷ lệ phục hồi %

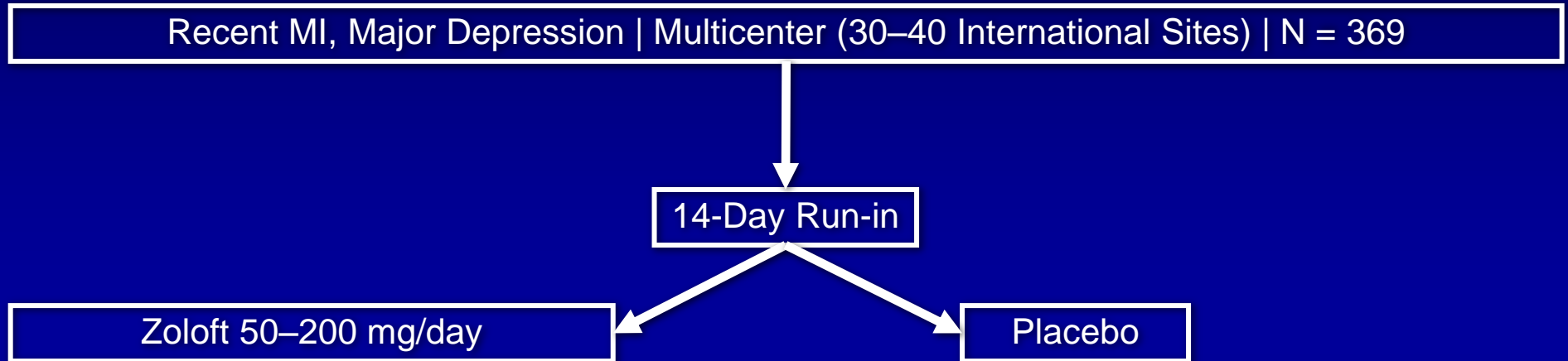

- 49 bn được đánh giá 2 – 14 tháng sau đột quỵ
- Đánh giá tình trạng cơ thể, chức năng, nhận thức.
- 41% bệnh nhân bị trầm cảm.
- Trầm cảm ảnh hưởng sự hồi phục chức năng và hoạt động nhận thức

SADHART

Safety and Efficacy of Zoloft in Depressed
Patients Hospitalized for Myocardial Infarction
or Unstable Angina

SADHART: Study Design

Safety End Points: Change from Baseline in Resting LVEF

Efficacy End Points: Change from Baseline in Total HAMD score

Secondary End Points:

- 1) EKG, HRV, and Arrhythmia Analysis
- 2) Platelet Function
- 3) Composite Clinical Endpoint

SADHART: Study Population

- Men or women, aged 21 years or older
- Met criteria for either an acute myocardial infarction (MI), or unstable angina within past 30 days
- All patients met DSM-IV criteria for major depression

	Zoloft (N=186)	Placebo (N=183)
Age, years, mean (SD)	56.8 (11.1)	57.6 (10.4)
Women, N (%)	69 (37)	66 (36)

SADHART: Cardiac Factors

	Zoloft N=186	Placebo N=183
Coronary Risk Factors, No (%)		
Current Smoking	50 (27)	51 (28)
Hypertension	113 (61)	126 (69)
Diabetes mellitus	58 (31)	55 (30)
Hyperlipidemia	130 (70)	122 (67)
Obesity	67 (36)	55 (30)
Cardiac Event Leading to Current Hospitalization, N (%)		
MI	151 (81)	143 (78)
Unstable Angina	35 (19)	40 (22)
LVEF, Mean (SD), %	54 (10)	52 (13)
Runs of Ventricular Premature Depolarizations, No (%)	28 (15)	37 (20)
Prior MI (excluding index MI)	80 (43)	75 (41)
Prior Coronary Artery Revascularization (CABG, PTCA)	79 (43)	77 (42)

CABG: coronary artery bypass graft; PTCA: percutaneous transluminal coronary angioplasty; MI: myocardial infarction

Glassman et al, JAMA, 2002

SADHART:

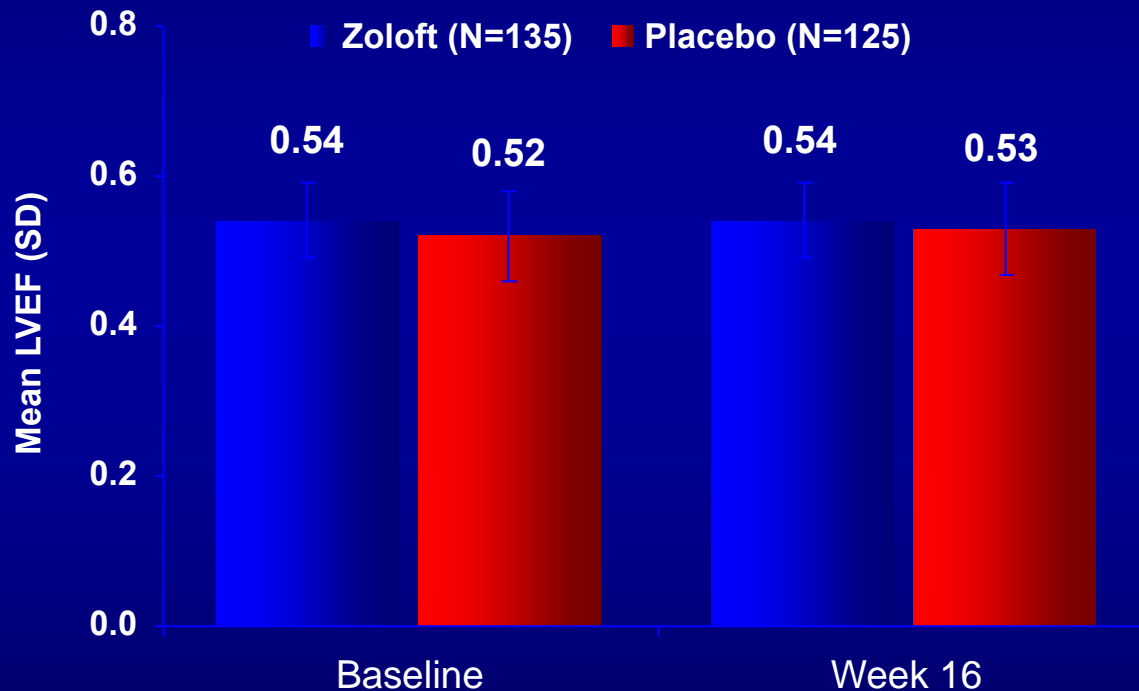
Concomitant Medications During Study

MEDICATION	Zoloft N=186	Placebo N=183
Aspirin	91 %	86 %
Statins	85 %	86 %
β -blockers	78 %	85 %
Nitrates	66 %	64 %
Angiotensin-converting enzyme inhibitors	53 %	56 %
Diuretics	32 %	45 %
Calcium channel blockers	33 %	36 %
Anticoagulants	30 %	28 %
Antiplatelet drugs (ticlopidine, clopidogrel)	19 %	14 %
Digoxin	12 %	14 %

Median number of concomitant medications: Total = 11; Cardiac = 5

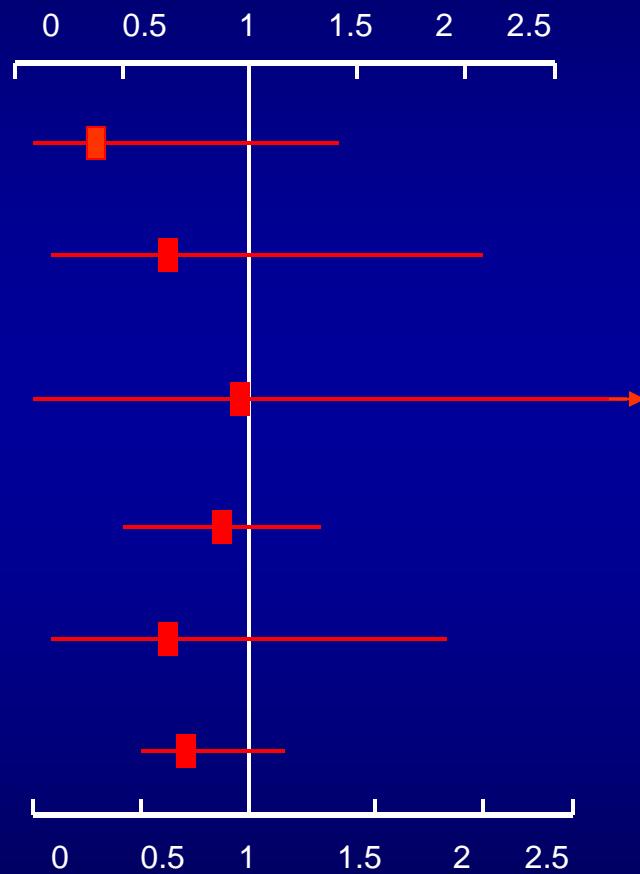
SADHART: Left Ventricular Ejection Fraction (LVEF)

- There were no significant changes in blood pressure or heart rate on either Zoloft or Placebo
- The mean dose of Zoloft was 68.8 mg/day
- The mean “dose” of placebo was equivalent to 70.5 mg/day

Relative Risk (95% CIs) For Cardiovascular Events: Zoloft vs. Placebo

Relative risk for Zoloft vs. placebo

Event Relative risk (95% CI)

Death 0.39 (0.08 – 1.39)

MI 0.70 (0.23 – 2.16)

Stroke 0.98 (0.14 – 6.93)

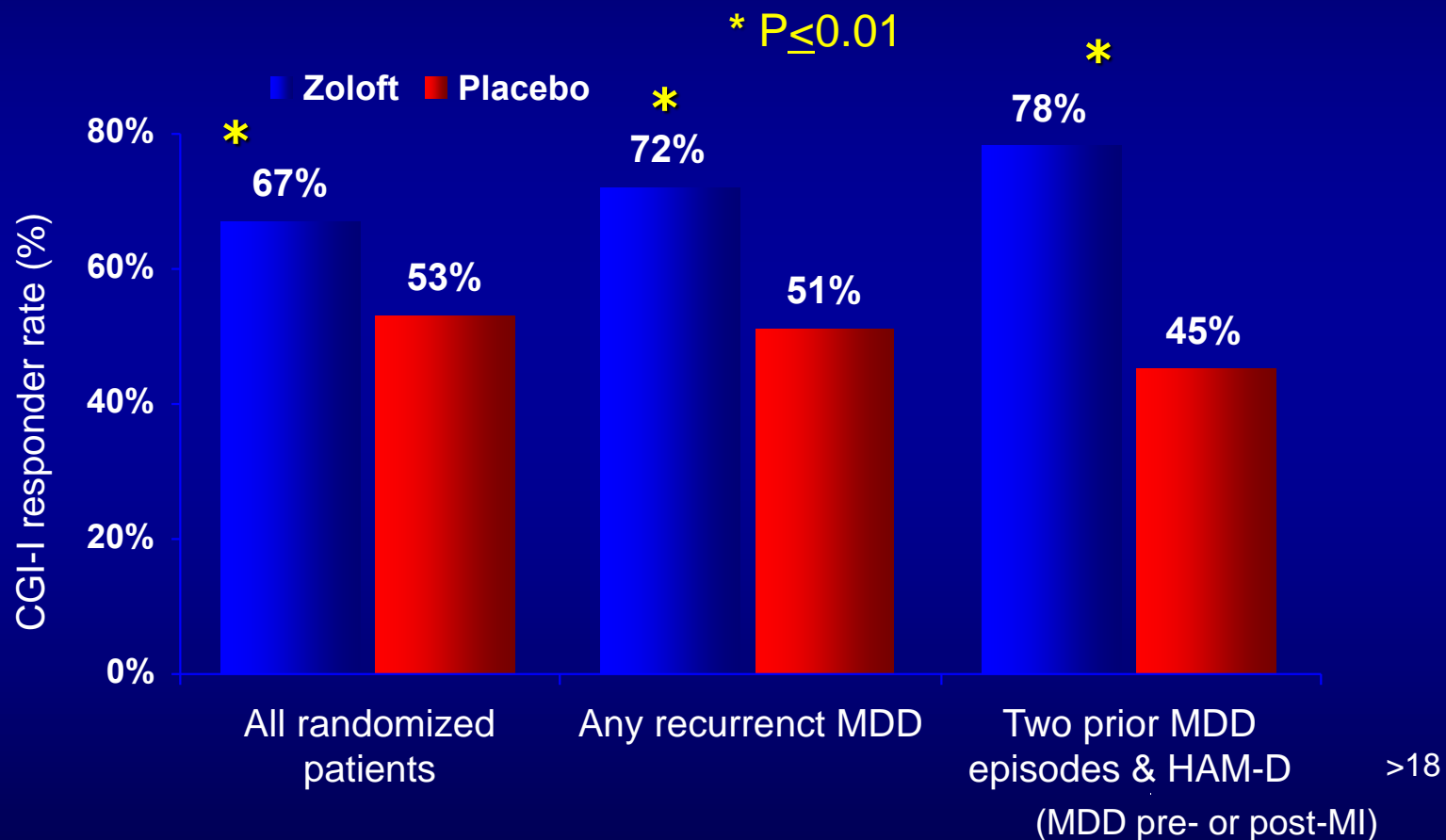
Increased Angina 0.85 (0.53 – 1.38)

CHF 0.70 (0.23 – 2.16)

Composite* 0.77 (0.51 – 1.16)

* Composite consists of combination of 5 individual events

Zoloft Had Significant Antidepressant Effect in the Subgroup of Patients Who Reported Prior Episodes of Depression

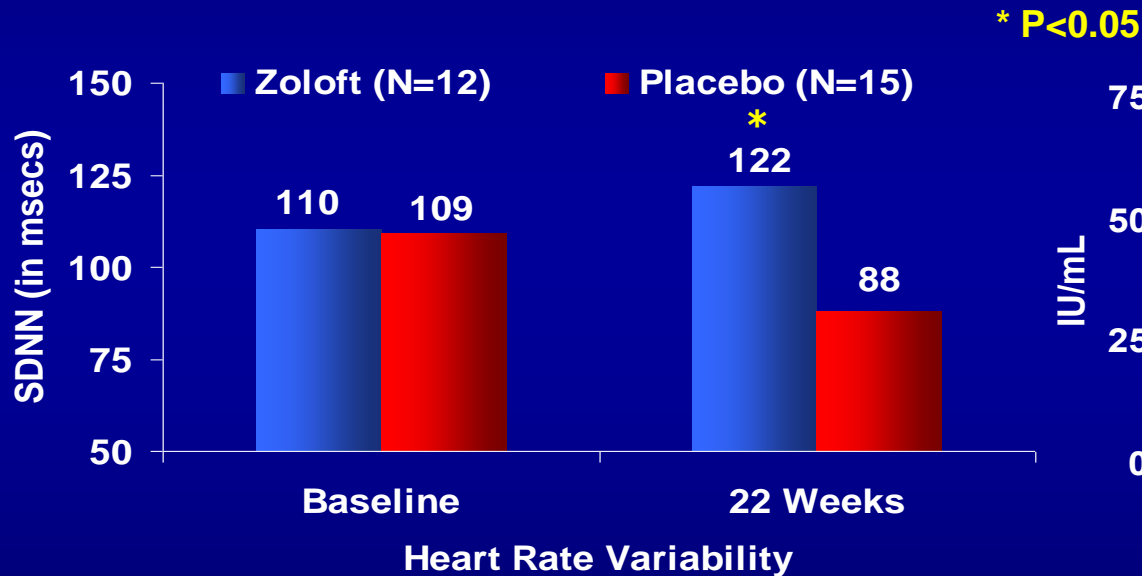
Responder: CGI-I $\leq$ 2;

MDD: Major Depressive Disorder

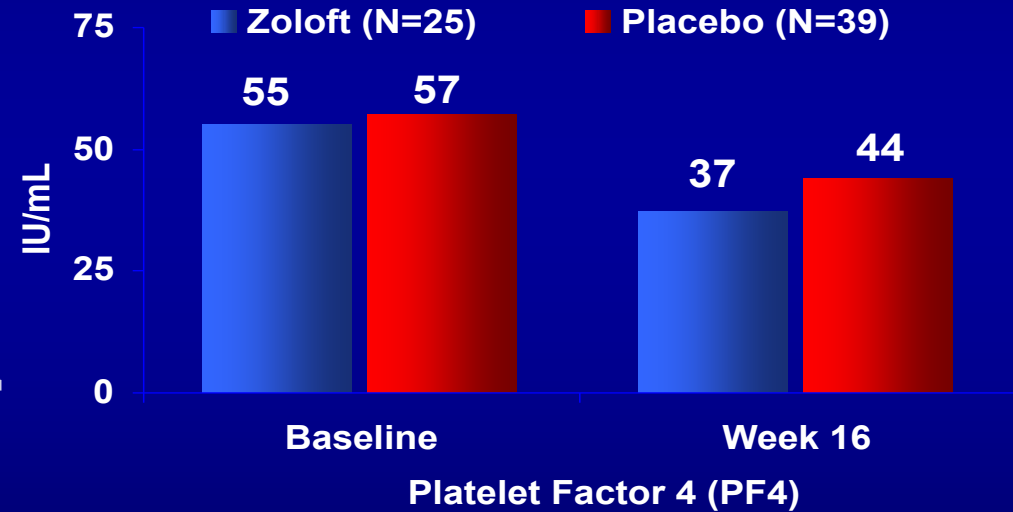
Glassman et al, JAMA, 2002; HAM-D: Hamilton Depression rating scale; CGI-I: Clinical Global Impression, Improvement scale

Treatment With Zoloft Improves Cardiac Risk Factors Post-MI

Zoloft Increases Heart Rate Variability

Zoloft Reduces Platelet Factor 4

SADHART: Conclusions

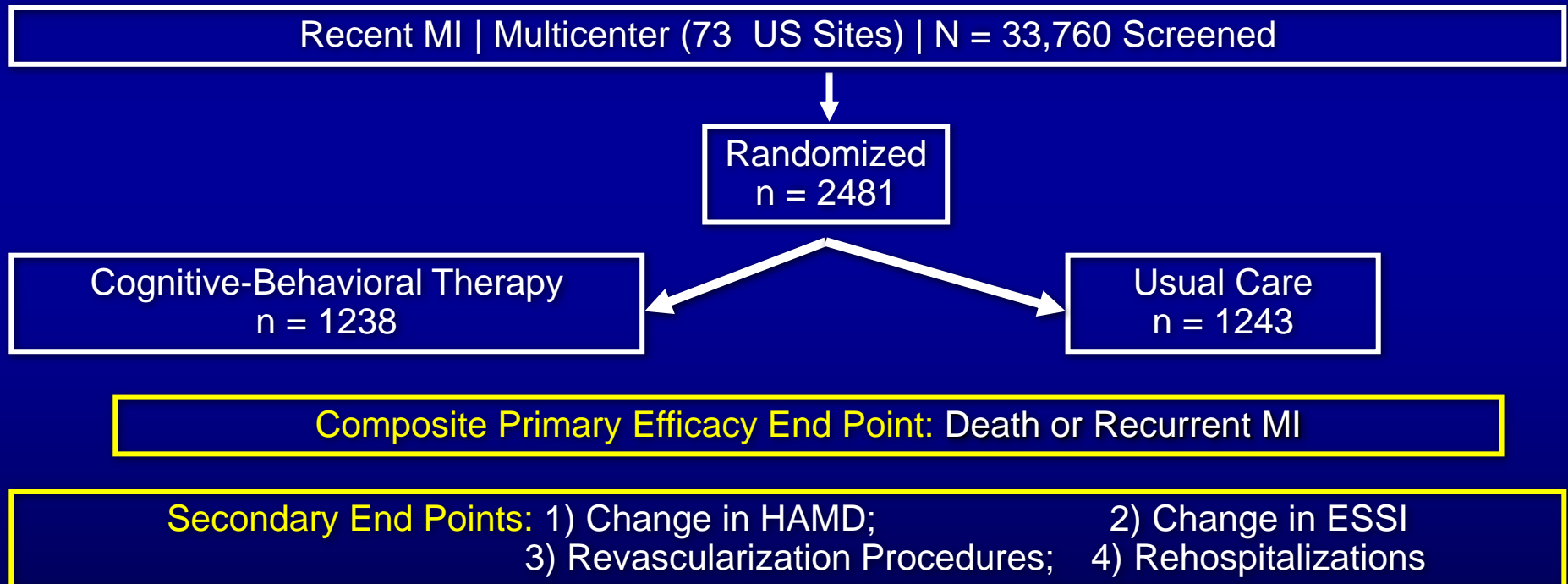
- In depressed patients hospitalized for an acute MI or unstable angina
  - **Safety:** No differences were noted in any cardiac measures between Zoloft and placebo
  - **Efficacy:** Demonstrated primarily in patients with recurrent and/or severe and/or prior to MI depression
- Zoloft-treated patients had a numerically (non-significantly) lower incidence of serious treatment-emergent cardiovascular events

ENRICHD

Enhancing Recovery in Coronary Heart Disease

ENRICHD: Objective & Study Design

Objective: To test whether early cognitive & psychosocial interventions to treat both depression and low social support after an acute MI will reduce death and nonfatal recurrent infarctions
(SSRI treatment added for non-response)

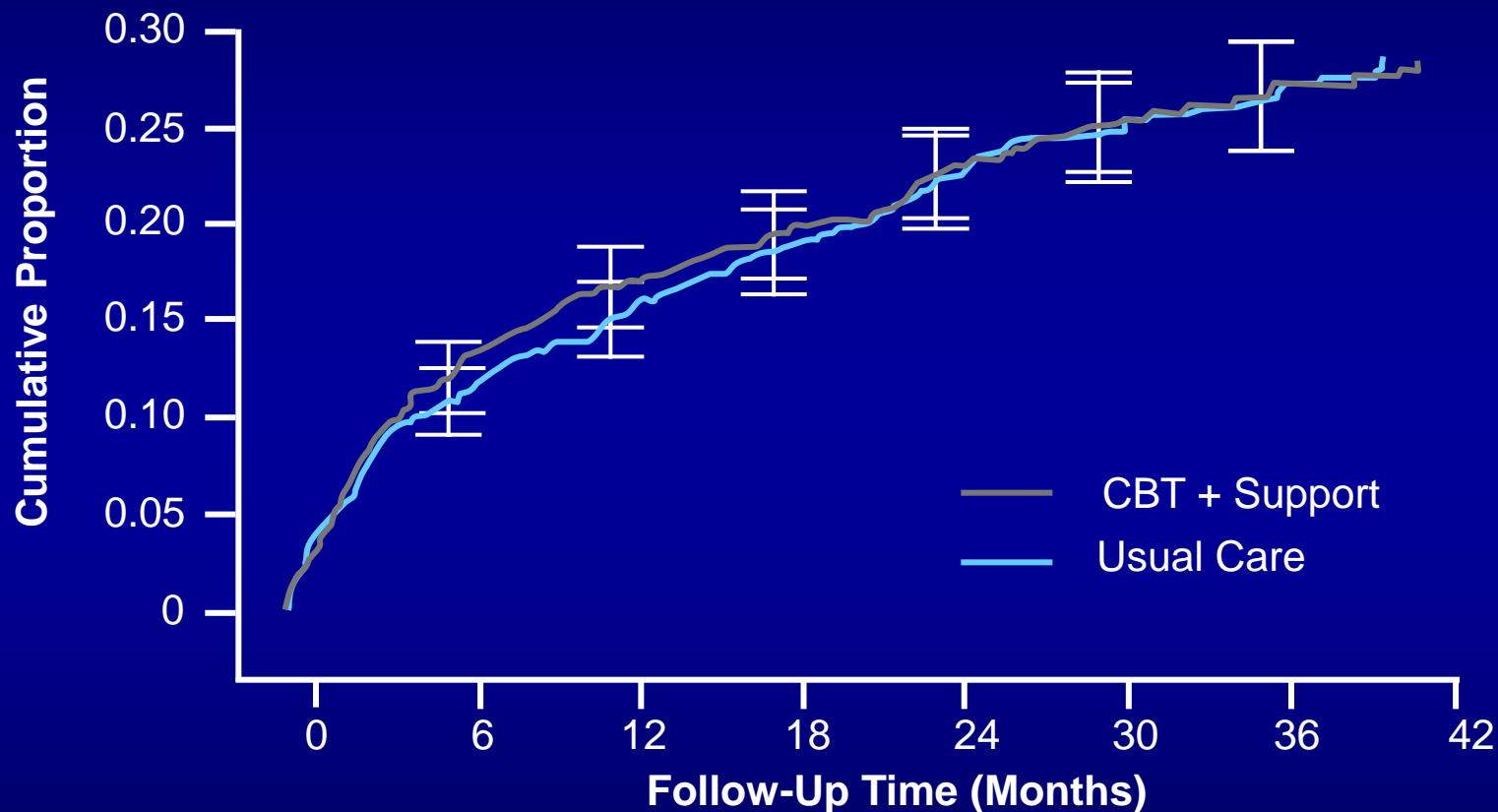

ENRICHD: Key Elements of the Intervention

- **Cognitive-behavior therapy**
  - Content focused on behavioral activation, cognitive restructuring, social skills training, mobilization of social resources
  - Sessions over 6 months by trained counselors
  - Individual supplemented by group
- **SSRI antidepressant treatment**
  - For non-responders and severely depressed
- **Monitoring and quality assurance**

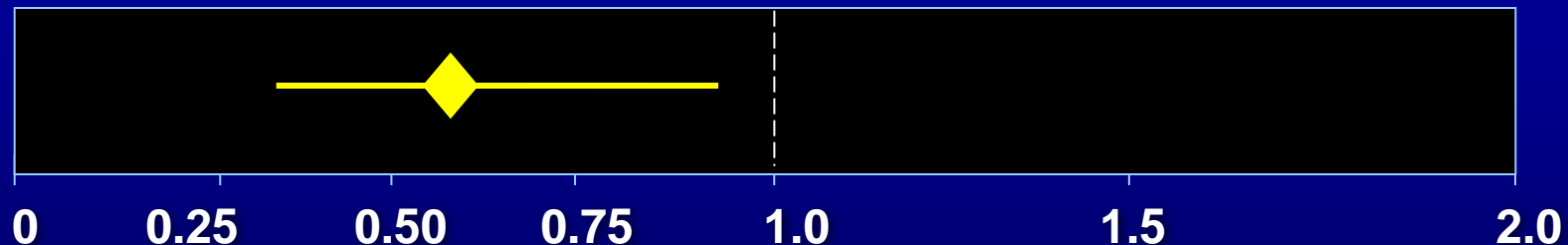
ENRICHD: Estimated Probability of Death or Nonfatal MI

No at Risk	0	6	12	18	24	30	36	42
Usual Care	1243	1099	1031	898	670	460	265	130
Intervention	1238	1083	1010	886	669	439	280	122

ENRICHD Medical Outcomes: Addition of an SSRI Significantly Reduced Mortality

	No Drug (N = 1481)	SSRI (N = 353)	<i>P</i>
All-Cause Mortality	15.3%	7.4%	0.0004
CVD Mortality	9.8%	4.5%	0.0003

CVD: cardiovascular disease

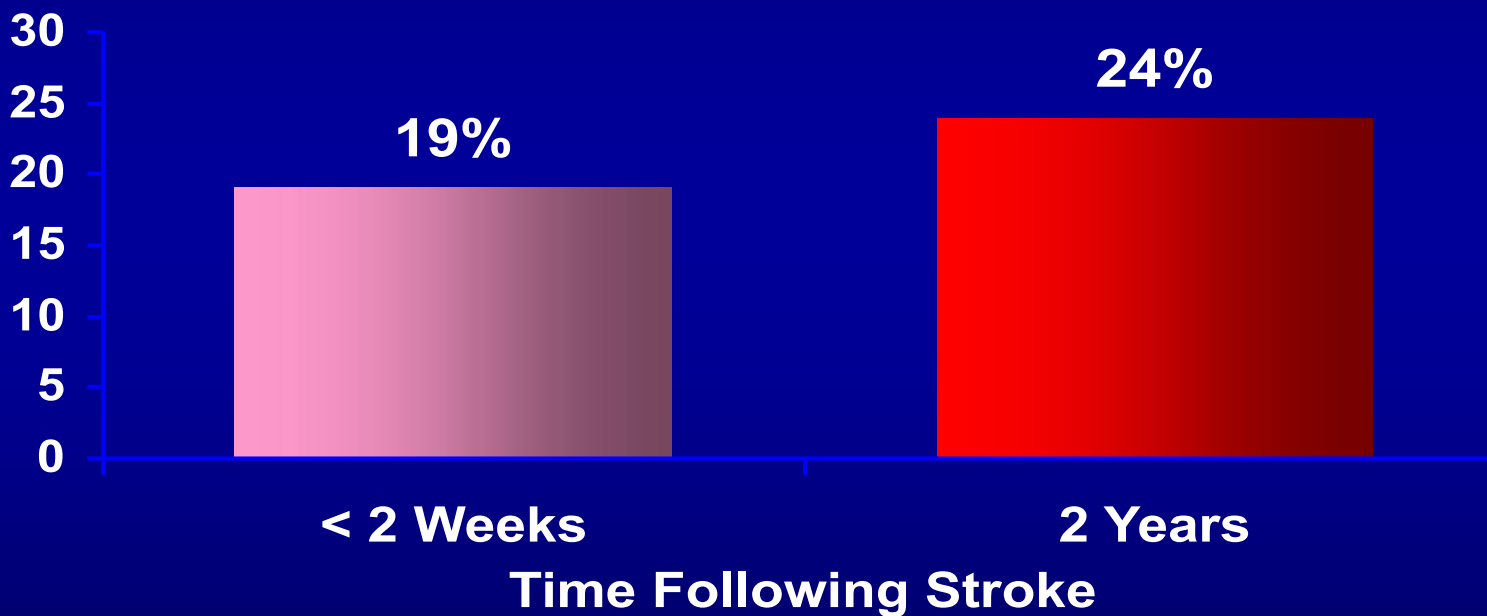
SADHART & ENRICHD: Conclusions From Two Post-MI Depression Studies

- **Data from these two studies suggest that treatment with SSRIs reduces serious cardiovascular events in depressed post-MI patients**

Stroke and Depression

Risk of Depression Following Cerebrovascular Events

Incidence (%) of Major Depression Post-Stroke
(early and late)

Risk of Depression Following Cerebrovascular Events

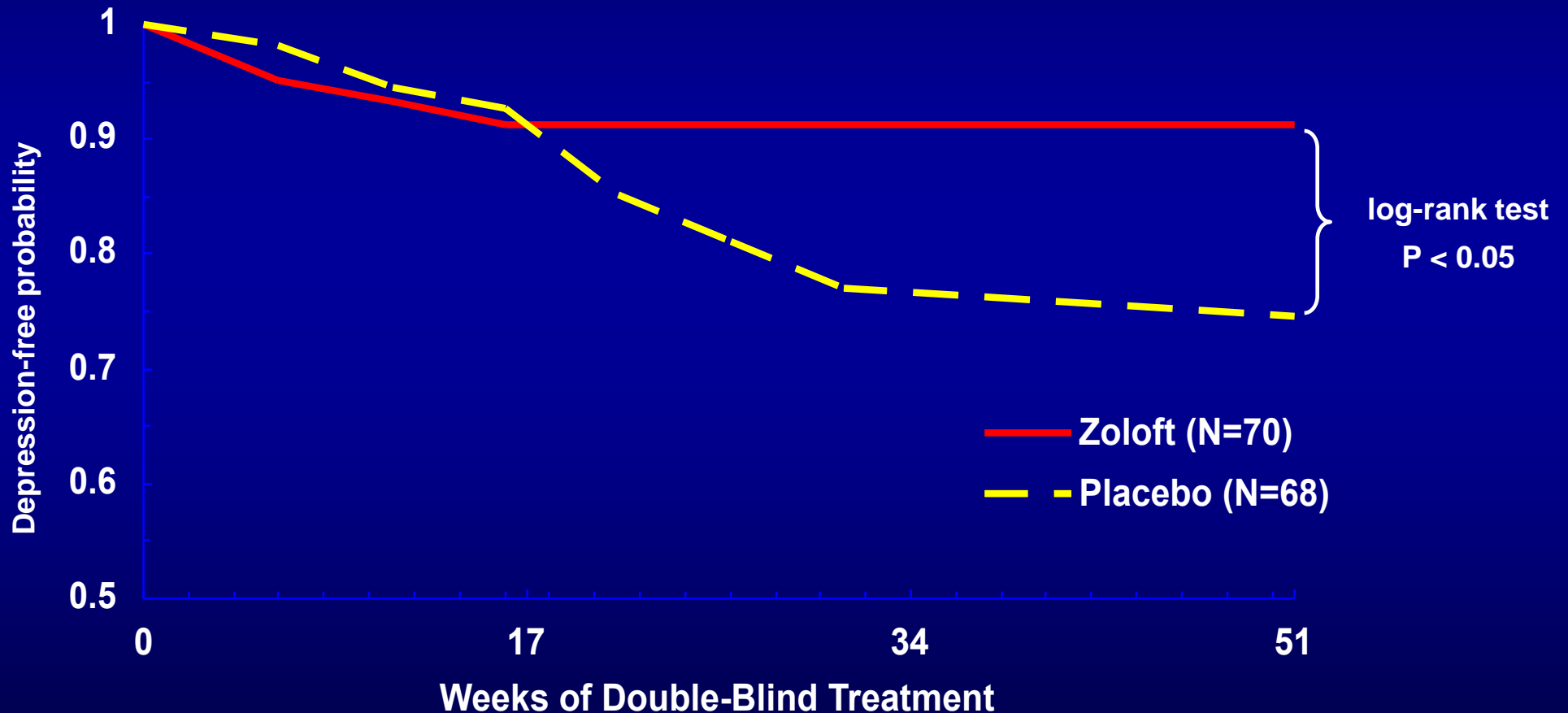
- Post-stroke depression is associated with:
  - Increased cognitive decline
  - Significantly impaired recovery of function and QoL
  - Significantly increased mortality risk

Zoloft in the Prevention of Depression Post-Stroke: Entry Criteria and Study Design

- 4-site study conducted in Denmark
- Stroke in past 4 weeks (no dementia or aphasia)
- HAM-D ≤ 13 (not currently depressed)
- No other preexisting neurological illness
- Randomized to 1 year of double-blind treatment:
  - Zoloft: flexible dosing, 50–150 mg
  - Placebo

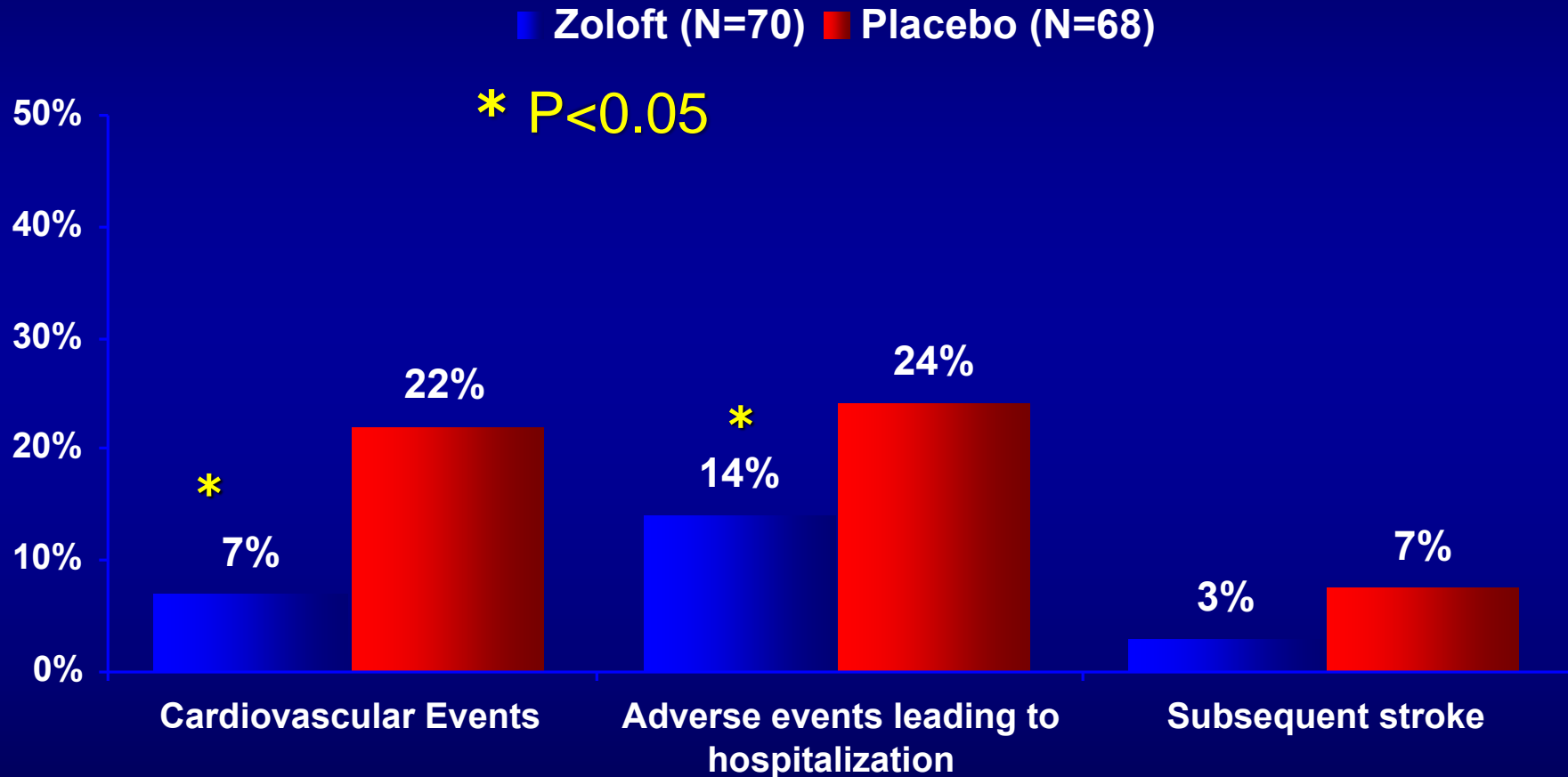
	Zoloft N=70	Placebo N=68
Male, %	51%	53%
Age, years, mean (SD)	72 (9)	67 (11)
Mini-Mental State Exam, mean	25	25
17-item HAM-D total score, mean	6.5	7.6

Kaplan-Meier Analysis: Time-to-Onset of Depression Based on 17-item HAM-D Total Score ≥ 18

Treatment-Emergent Events: Comparison of Placebo and Sertraline

Cardiovascular events include claudication, angina, palpitations, increased blood pressure, tachycardia

Zoloft in Post-stroke Depression: Conclusions

- **Zoloft has efficacy in the prevention of depression in the first year after stroke**
  - There is a 15%-18% “sparing” effect, even in a sample not selected for risk factors
- **Zoloft was associated with fewer serious CV events and hospitalization**

Trầm cảm – tiểu đường

Trầm cảm và tiểu đường

- Bệnh nhân TĐ có nguy cơ trầm cảm tăng gấp 3 lần (30%)
- Thường dễ tái phát hơn (90%)
- Trầm cảm làm tăng HbA1c 1%
- Nguy cơ NMCT, BMV, BC mắt tăng gấp 2 lần
- Chi phí ĐT tăng gấp 4.5 lần
- Trầm cảm làm tăng gấp ñôi nguy cơ TĐ type 2 (khảo sát tiền cứu ở Mỹ và Nhật)

Trầm cảm và tiểu đường

- MAOI: có thể gây hạ đường huyết và tăng cân
- TCA: tăng đường huyết và thèm ăn ngọt
- SSRI: làm giảm đường huyết lúc đói, cải thiện tuân thủ chế độ ăn và thuốc men

ĐÁI THÁO ĐƯỜNG – TRẦM CẢM

- Tỷ lệ trầm cảm tăng 3 tới 5 lần ở người trưởng thành bị ĐTĐ.
- RL trầm cảm chủ yếu ở bệnh nhân ĐTĐ.
  - 8 nghiên cứu có kiểm chứng: 14% (8.5 – 27%)
  - 11 NC không có kiểm chứng: 15.4% (11 – 22.2%)
- Triệu chứng trầm cảm.
  - Có kiểm chứng: 32.4% (21.8 – 60%).
  - Không kiểm chứng: 19.6% (10 – 28%).

TRẦM CẢM VÀ BIẾN CHỨNG ĐTĐ

- 1/3 bệnh nhân ĐTĐ có biến chứng về thần kinh, võng mạc, thận bị trầm cảm.
- Trầm cảm mức độ nặng tăng biến chứng do ĐTĐ.
- Tự sát thường nằm trong nhóm bệnh nhân ĐTĐ có biến chứng.

Kết luận

- Trầm cảm là một bệnh đi kèm khá phổ biến với nhiều bệnh lý khác
- Trầm cảm là một yếu tố nguy cơ độc lập làm nặng thêm tiên lượng
- Phải chú ý ĐT trầm cảm bên cạnh các bệnh lý gốc

TRẦM CẢM – CHẨN ĐOÁN / DSM-IV

TRIỆU CHỨNG CHÍNH

Khí sắc trầm cảm

Mất quan tâm và hứng thú

Rối loạn ăn uống

Rối loạn giấc ngủ

Chậm – kích động

Mệt mỏi

Giảm giá trị – tội lỗi

Suy nghĩ khó khăn

Ý tưởng tự sát

A SAD FACE(S)

A: **Appetite**

S: **Sleep**

A: **Ahedonia**

D: **Depressed mood**

F: **Fatigue**

A: **Angitation**

C: **Concentration**

E: **Esteem**

S: **Suicide**

Những thuốc có thể gây trầm cảm

- Thuốc chẹn beta?
- Thuốc chẹn Calci
- Ức chế histamine H2
- Interferon
- Clonidine
- Procainamide
- Barbiturates
- Corticoids
- Indomethacin
- Thuốc phiện
- Phenytoin
- Hormone đồng hóa

Một số xét nghiệm có thể cần thiết

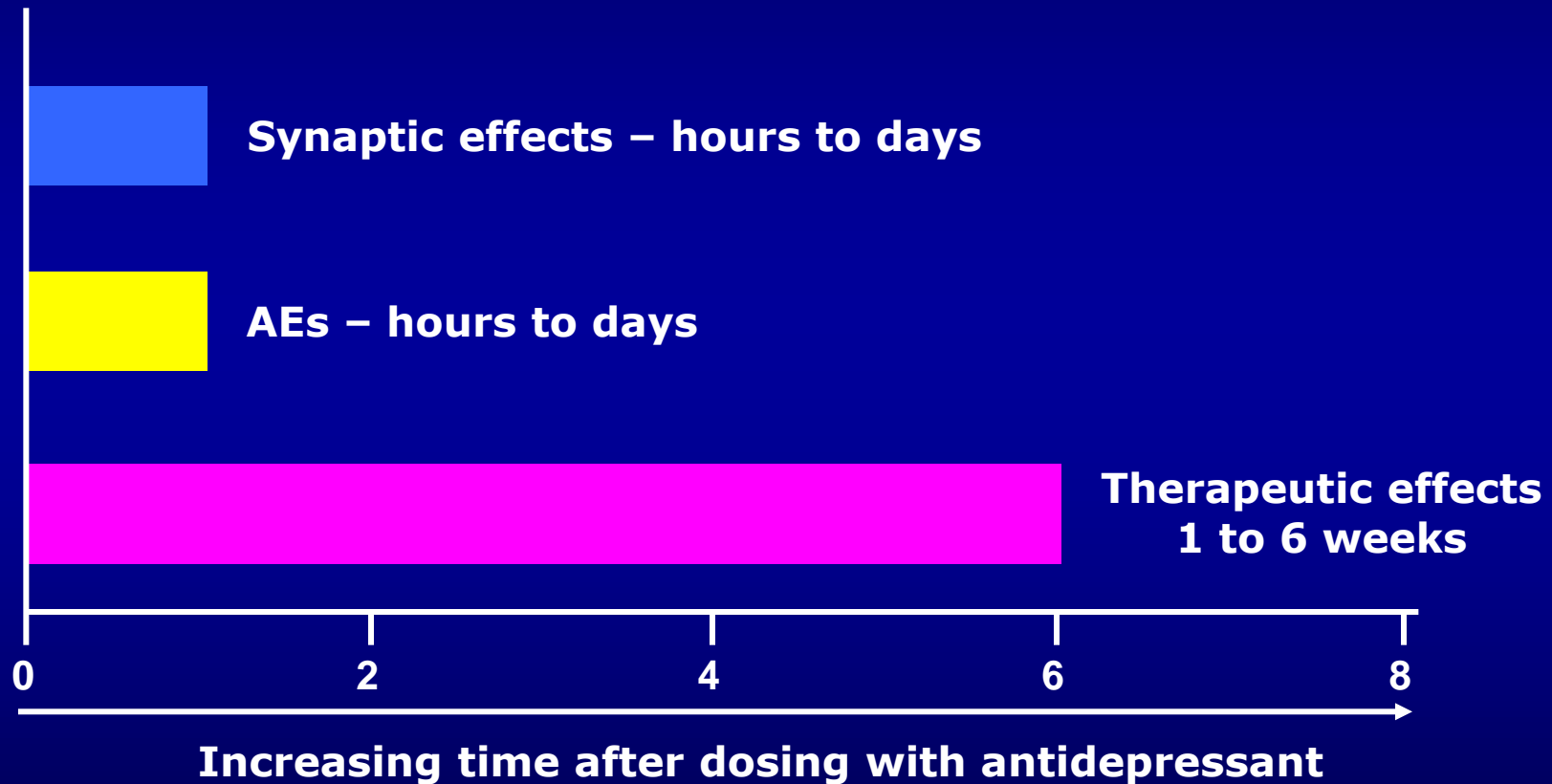
- **Tầm soát tiểu đường: FBS**
- **Lao: CXR**
- **VGSV C: anti-HCV**
- **Bệnh lý tuyến giáp: TSH**
- **NGFL, B12, folate**

Điều trị

- Giáo dục bệnh nhân
- Điều trị bằng thuốc
- Theo dõi

Clinical Observations Following Initiation of Antidepressant Therapy

Synaptic effects and adverse events associated with antidepressants often occur before therapeutic effects are observed

Giáo dục bệnh nhân

- 50-60% đáp ứng với điều trị ban đầu
- 80% sẽ đáp ứng với một thuốc chống trầm cảm
- Hiệu quả điều trị chỉ xuất hiện rõ sau 3-4 tuần

Điều trị bằng thuốc

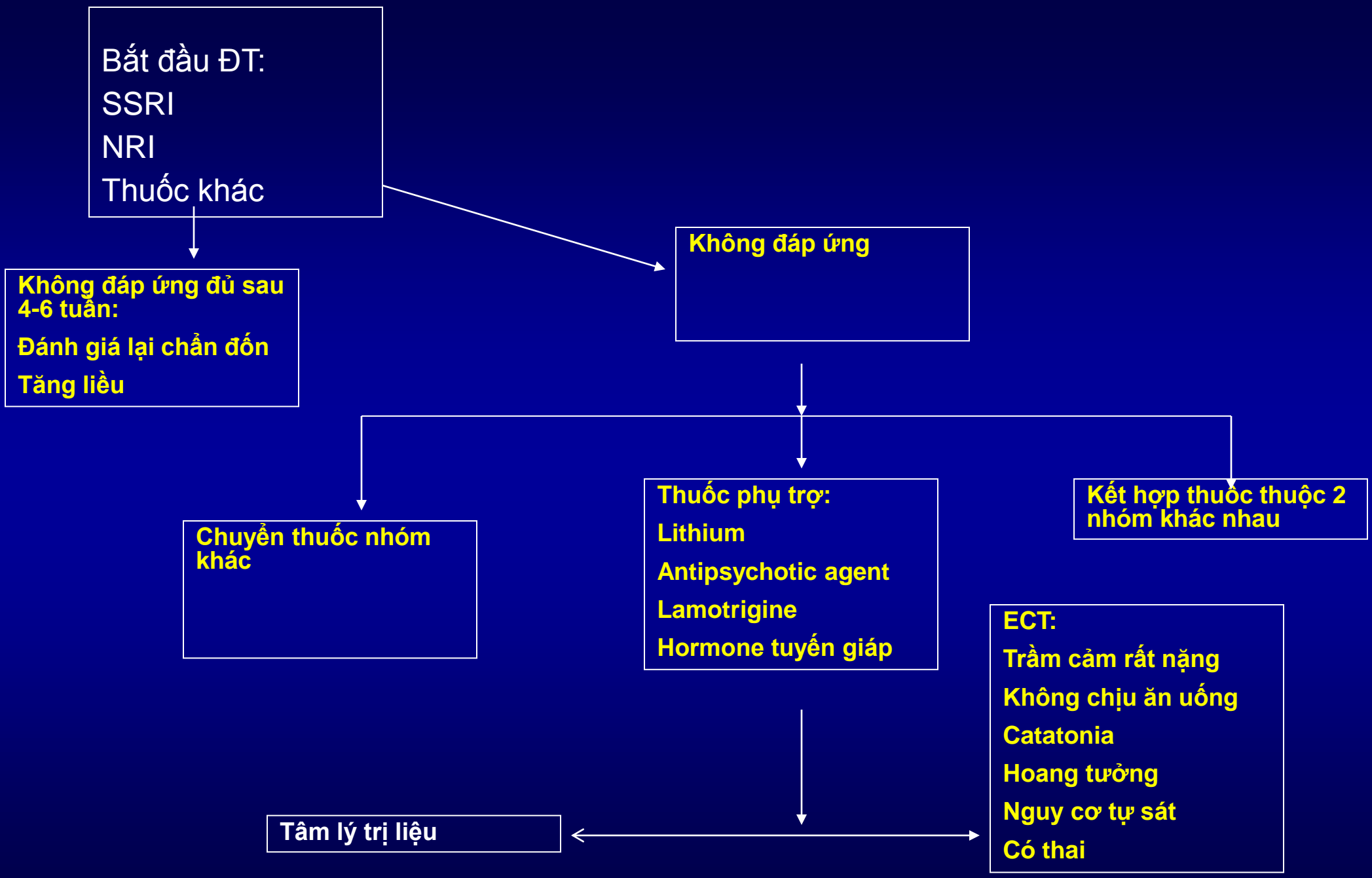

Điều trị bằng thuốc

- Cơ chế tác dụng của thuốc chống trầm cảm: chưa được hiểu biết rõ
- Không có thuốc nào vượt trội về mặt chống trầm cảm
- Các thuốc chống trầm cảm thế hệ mới ít độc tính hơn 3 vòng nhưng không làm giảm nguy cơ tự sát
- Mặc dù thuốc SSRI đắt hơn thuốc chống trầm cảm 3 vòng, tổng chi phí điều trị vẫn như nhau do tăng số lần khám để đổi thuốc đối với những bệnh nhân sử dụng thuốc chống trầm cảm 3 vòng

Simon GE et al. Long-term outcomes of initial antidepressant drug choice in a “real world” randomized trial. Arch Fam Med 1999;8:319-25.

Jick SS,. BMJ 1995;310: 215-8

Bắt đầu ĐT:
SSRI
NRI
Thuốc khác

Không đáp ứng đủ sau
4-6 tuần:
Đánh giá lại chẩn đoán
Tăng liều

Không đáp ứng

Chuyển thuốc nhóm
khác

Thuốc phụ trợ:
Lithium
Antipsychotic agent
Lamotrigine
Hormone tuyến giáp

Kết hợp thuốc thuộc 2
nhóm khác nhau

ECT:
Trầm cảm rất nặng
Không chịu ăn uống
Catatonia
Hoang tưởng
Nguy cơ tự sát
Có thai

Tâm lý trị liệu

SSRIs

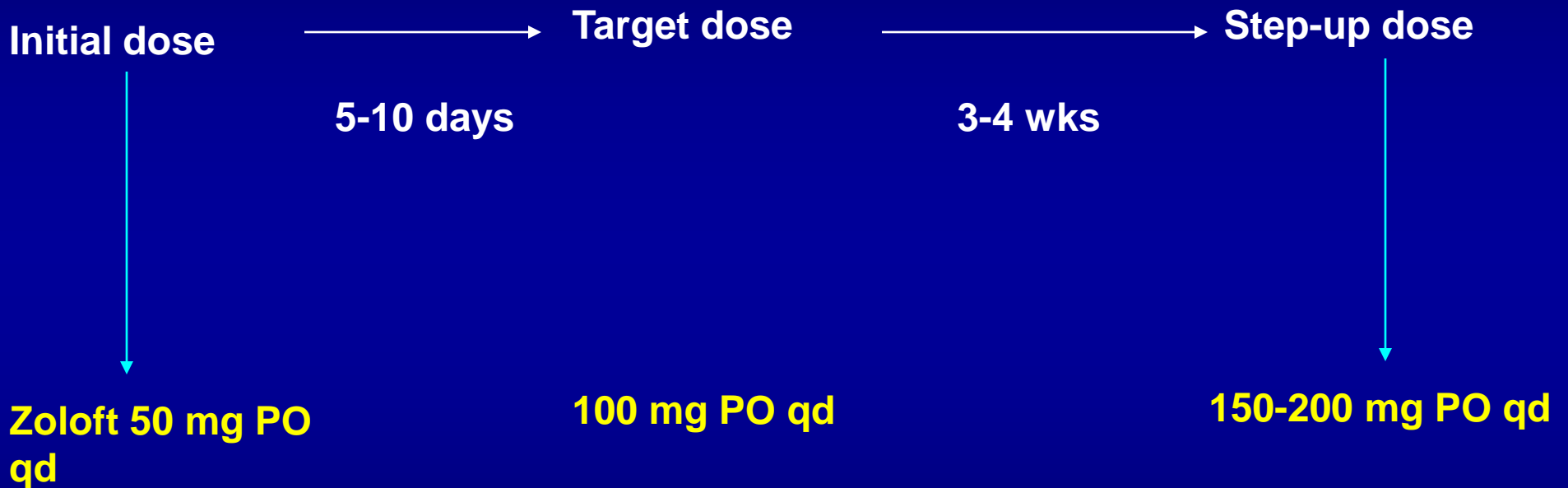
- Thuốc hàng đầu trong ĐT vì dễ dùng, ít tác dụng phụ
- Tác dụng phụ: buồn nôn*, mất ngủ*, bứt rứt lo âu*, buồn ngủ, rối loạn tình dục

* Thường lui dần sau 10-14 ngày

Điều trị thuốc chống trầm cảm

- Bắt đầu bằng liều thấp, tăng liều chậm sau 5-10 ngày
- Đáp ứng sau 4 tuần: tăng đến liều ních
- Không đáp ứng hay có tác dụng phụ nghiêm trọng: chuyển hay bổ sung thuốc khác

Điều trị bằng thuốc: liều lượng

Giảm liều ở người suy thận, suy gan

Không kê toa quá 1 tháng

SSRI: không cần theo dõi nồng độ thuốc huyết thanh

Tác dụng phụ

- Hầu hết các tác dụng phụ giảm dần trong 1–4 tuần
- Tác dụng điều trị xuất hiện chậm hơn
- Cần khuyến khích bệnh nhân tối đa, tăng số lần tiếp cận để củng cố điều trị

Thận trọng và tương tác

- Thuốc 3 vòng: loạn nhịp, hạ huyết áp tư thế: tránh sử dụng ở bệnh nhân có bệnh mạch vành hay loạn nhịp, đo ECG trước khi sử dụng và tăng liều
- Thận trọng khác: Bệnh gan
- Không sử dụng SSRIs chung với sibutramine

Thận trọng khi kết hợp với benzodiazepine

- Lợi ích: sử dụng trong 30-60% trường hợp để điều trị mất ngủ, lo âu và giảm tỷ lệ bỏ điều trị
- Nguy cơ: an thần, lệ thuốc, giảm trí nhớ, HC cai thuốc, tăng tỷ lệ gãy xương, té ngã, tai nạn

Khi nào cần chuyển BS Tâm thần?

- BS tổng quát có thể điều trị trầm cảm hiệu quả > 75% trường hợp
- Tham vấn tâm thần:
- Mania, psychosis
- Không đáp ứng thuốc
- Cần phối hợp thuốc
- Có ý định tự sát

Theo dõi (1)

Theo dõi sát trong 3 tháng đầu:

Gần 50% bệnh nhân bỏ thuốc trong tháng đầu

Tái khám mỗi 1-2 tuần để củng cố bệnh nhân:

Chỉ thấy tác dụng rõ sau ít nhất 4-6 tuần

Chỉ 50% đáp ứng với thuốc chống trầm cảm đầu tiên

Đổi thuốc thứ 2: hiệu quả 80%

Theo dõi (2)

- Thời gian điều trị:
- Ít nhất 6 tháng để tránh tái phát
- ĐT thêm 6-8 tháng sau khi hồi phục
- Những bệnh nhân có trên 2 đợt trầm cảm nặng trong vòng 2 năm: điều trị ít nhất 2 năm* hay vô thời hạn
- Tái khám mỗi 3-6 tháng
- Giảm liều thật chậm trong 2-3 tháng. Nếu tái phát (relapse), ĐT thêm 3-6 tháng

Không đáp ứng hoặc tái phát

- Không đáp ứng: chuyển sang thuốc cùng nhóm hoặc khác nhóm (không cần wash out)
- Tái phát: điều trị lại ít nhất 3-6 tháng
- 1/3 bệnh nhân tái phát trong vòng năm đầu sau khi ngưng thuốc
- 1/2 tái phát về sau

Kết luận

- Trầm cảm là một bệnh lý phổ biến và có thể gặp trong mọi bối cảnh lâm sàng
- Chẩn đoán trầm cảm không khó
- Điều trị trầm cảm không đòi hỏi kiến thức sâu rộng về tâm thần học
- Với hóa trị liệu, tỷ lệ thành công có thể đến 80%